

D'ACI I D'ALLÀ

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
LLIBRERIA CATALONIA: PLAÇA CATALUNYA, 17

Febrer 1928

Preu: 1'50 Ptes.

TOSILASA

Xarop benzo-
balsàmic al go-
menol i tiocol

Específic per a la curació de la

TOS

Aquest Xarop combat
amb èxit segur totes
les afeccions de l'apa-
rell respiratori, obrant
directament sobre els
bronquis i pulmons

**El predilecte dels
metges i el més apre-
ciat per els malalts**

Demani's a totes les farmàcies

**Els dolors d'estómac
s'alivien i curen em-
prant la renomnada**

Papaïna Composta.

És l'especialitat recoma-
nada per la seva eficàcia
per a combatre tota classe
de trastorns digestius,
acadies, vòmits, gastràl-
gies, diarrees, còlics, etc.
Infallable per a la digestió
i assimilació de les grasses,
i un tractament per a la
curació de l'úlcera gàs-
trica, pilòrica i duodenal

DE VENDA:

En les

Farmàcies i Centres d'Específics

Si el seu proveïdor no té aquest producte,
no es deixi enganyar amb substituïts i diri-
geixi's a **SEGALÀ** - Rambla de les Flors, 14

BARCELONA

Heu's

ací

un dels luxos
sos models de

Salamandres ROYAL

que fabrica la

Fumisteria CAÑAMERAS

Diputació, 415 - Telèfon S. P. 340
Dipòsit: Hospital, 87 - Telèfon A. 3380
BARCELONA

Especialitzada també en **Cuines, Termosifons, Calefaccions, etc.**

SALES DE BANY

Lavabos - Bidets - Salaman-
dres - Banyeres per a nens,
:: A TERMINIS ::

NEPTUNO, S. A. Carrer de DIPUTACIÓ, 251
(entre Rambla Catalunya i Balmes)

Perfumeria
"Belleza"

CASA FUNDADA EN 1909

Gran Premi, Diploma d'Honor i Medalles d'Or
en Exposicions d'Higiene a París, Berlín i Barcelona

Roses i Clavells
(Colònia, Loció)

Reprodueix el perfum intens dels rosers, a l'ensems
que la delicada fragància del clavell blanc. Consti-
tueix un incomparable «bouquet» fi i extraordinària-
ment fixe. Preus públic: 1'00, 2'50, 4'50, 7'00 i 12'00
pessetes, segons cabuda.

Depilatori Bellesa

Té fama mundial per ésser l'únic inofensiu i que fa
desaparèixer a l'acte el *borrissol de la cara, braços
i nuca*, extirpant l'arrel sense molèstia per al cutis.

L'únic que ha obtingut el Gran Premi.

Loció Bellesa

ÉS EL SECRET DE LA DONA I DE L'HOME PER A
REJOVENIR EL SEU CUTIS

Especialment preparada i de gran poder reconegut
per a fer desaparèixer les *arrugues, grans, barbs,
aspereses, etc.* Dóna fermesa i desenrotllament als
pits de la dona. Absolutament inofensiva.

Tintura Winter

Basta una sola aplicació per a què desapareguin les
canes. Serveix per al cabell, barba o bigoti. Dóna
matisos perfectament naturals i inalterables. Dema-
nin-la *negra, castany-obscur, castany natural, cas-
tany clar*. És la millor, més pràctica i més econòmica.

De venda en:

Perfumeries, Drogueries i Farmàcies

A Buenos Aires: D. LLUÍS BADIA, Bernardo Irigoyen, 263

**Argenté
Germans**

BADALONA

DR. N. BOLET
New York

LA SALUD DE LA MUJER

**PILDORAS
TOCLOGICAS
DEL
DR. N. BOLET**

MÉS DE MIG SEGLE D'ÈXIT CONSTANT
COMPOSTES DE VEGETALS INOFENSIS
PUBERTAT-TRASTORNS MESALS-COLICS UTERINS-CLOROSI
ANEMIA I HIDROEMIA - NEURASTENIA - EDAD CRÍTICA

DEMANI'S A LES
FARMACIES I CENTRES D'ESPECÍFICS
MENYSPREEU LES IMITACIONS

REPRESENTANT GENERAL PER A ESPANYA:

J. COSTA - Casanova, 197 - BARCELONA

**FABRICA DE
PRODUCTES
CERAMICS**

**CASSIMIR
VICENS**

RAJOLES I ARTICLES DE CONSTRUCCIÓ

DESPATX: CARRER DE TALLERS, 72
FÀBRICA: CARRER DE BENAVENT
PRÓXIM A TRAVESSERA (SANS)
TELÉFON 5090 A.

BARCELONA

Marfils Capdevila i Grau
— Cia. Lda. —

Fàbrica de Boles de Billar i Accessoris
Treballs de totes classes en Marfil - Cricifixos
Esclaves i altres objectes d'escultura
Escacs - Dames - Dominós - Tresillo, etc., etc.

Carrer de Canuda, 33 Barcelona

ATWATER KENT RADIO

Més d'un milió
de satisfets pos-
seïdors proclamen

ATWATER-KENT

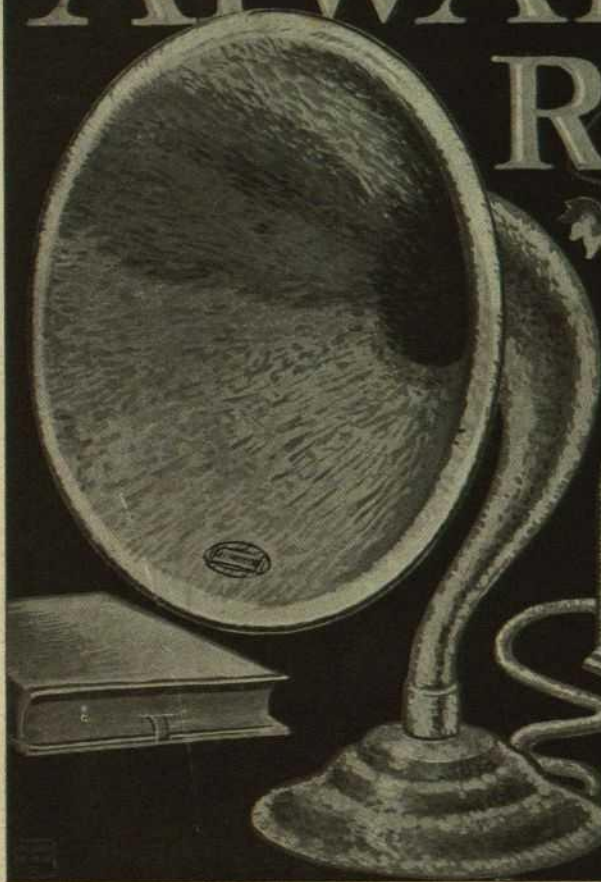
el receptor senzill, selectiu, potent
i de fidel reproducció de la veu i de la música.

AUTO ELECTRICIDAD

COMA, LLORENS Y BUFILL, Lda.

BARCELONA
CARRER DIPUTACIÓ, 234

MADRID
CARRER SANT AGUSTÍ, 3

 Fabrics de
JOAQUIM MIRÓ
 Lentes-Ulleres novetat
 Aparells
 Medichs
 ESCUDILLERS BLANCHS-1
 BARCELONA
 TELEF 4610A

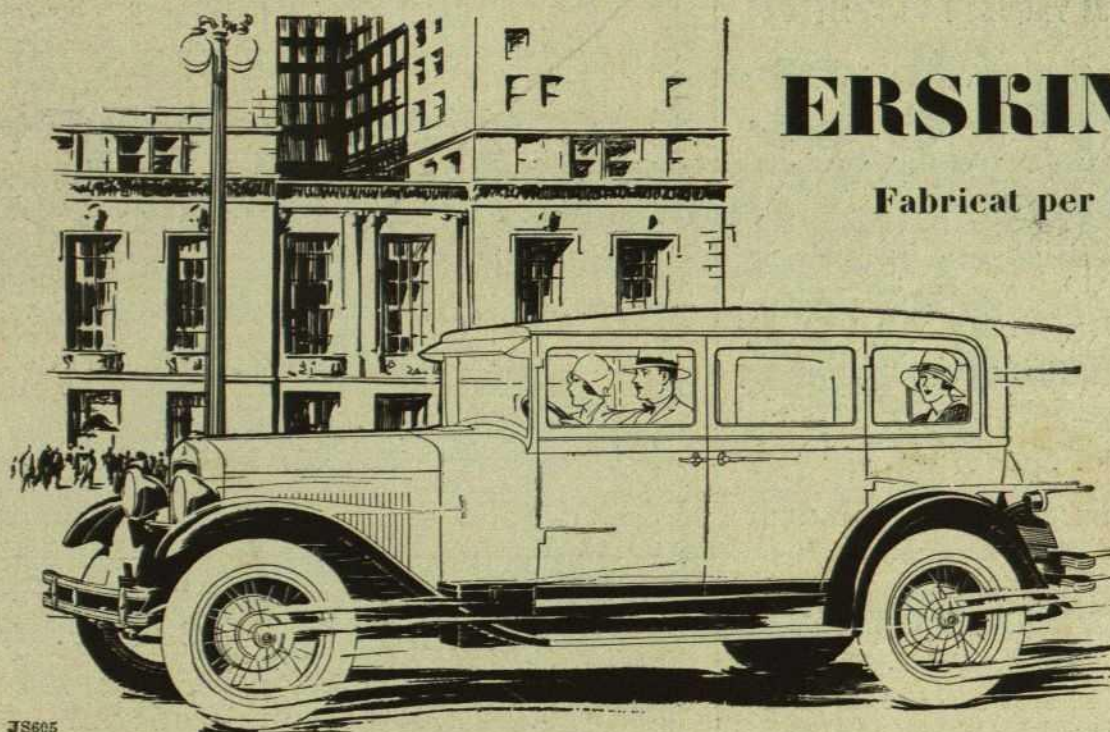

du
Corset
Elegant

Faixes Goma
 Cintures
 Sostens
 Ventreres
 Ortopèdia
 Faixes aprimar
 Sostens ídem
 Faixes Fantalan
 Capells
 Plaça Santa Anna, 4

ecispora

ERSKINE-SIX

Fabricat per Studebaker

Revela en el seu exterior l'elegància aristocràtica del seu llinatge i en el seu interior l'amplitud i confort d'un carruatge sumptuós

CASA MIRANDA
FABRICA DE MUEBLES
DE JUNCO Y MÓDULA
TIENDAS DE CAMPANA
PARA
MOISÉS
BAÑOS NUEVOS 15 - BARCELONA

No sofreixi morenes!...

estrenyiment, fistules, gasos o qual-
sevol derivació del ventre. A pesar
dels seus pessimis-
mes vostè deu reac-
cionar. Refusi tot me-
dicament intern, ja
que ignora llur acció
directa. Utilitzi per
a guarir totes les al-
teracions del recte,
nostre LUX, SENSE
METGE, SENSE
MEDICINES. El seu
efecte és immediat i
sens la més petita
molèstia, ja que ac-
ciona durant la son.
Demani fulls,
juntant segell de 35
cèntims, a
Institut Ortopèdic
Sabatè i Alemany

Canuda, 7

FILLETS VIVENTS

Riuen, Ploren i Dormen
N'hi ha d'un mes,
2 i 3 mesos, fina-
ment bolcats i
calçats a l'anglesa

Creació
de la
CLINICA DE BEBES
5, Bisbe, 5

JA NO EM PREOCUPEN LES TAQUES DE LES MITGES

ME LES NETEJARÀ PERFECTAMENT

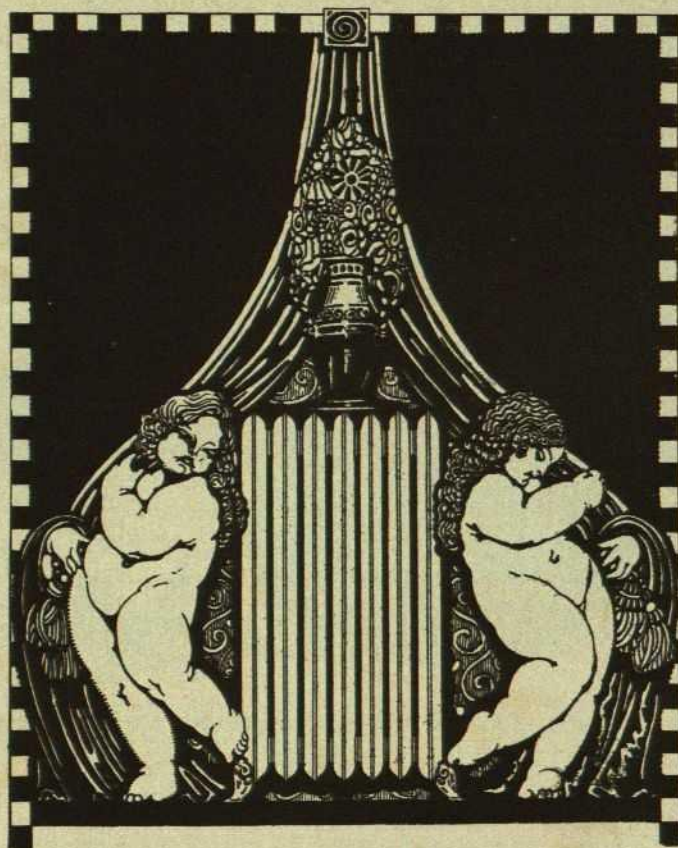
"emsa" estudiat amb tota minuciositat, és un producte
absolutament neutre, que reforça les fibres
del teixit i no perjudica gens la seva qualitat.

"emsa" dóna a les mitges un tacte sedós i evita que
es desllueixin.

"emsa" deixa les malles més estretes i més regulars.
"emsa" conserva inalterable el color.

emsa ÉS INDISPENSABLE
PER LES MITGES

Paquet gran per 20 parells 95 cts. Paquet petit per 3 parells 35 cts.
ES VEN EN LES PRINCIPALS CASES DE GÈNERES DE PUNT, MERCERIES, PERFUMERIES I ADRUGERIES
DIPOSITARI ÚNIC PER A CATALUNYA:
FRANCESC RIBAS BONET - CARRER PRINCESA, 56 - BARCELONA

EREBUS

LA CALEFACCIO
DE QUALITAT

WILLIAMS
OILOMATIC
HEATING

el cremador d'olis pe-
sats perfecte, garan-
teix un funcionament
segur i automàtic su-
primint les molèsties
del fred i els incon-
venients del carbó.

DEMANEU PRESSUPOST A

EREBUS Telèf. 4241 A.
S.A.

Passeig de la Duana, 27 - BARCELONA

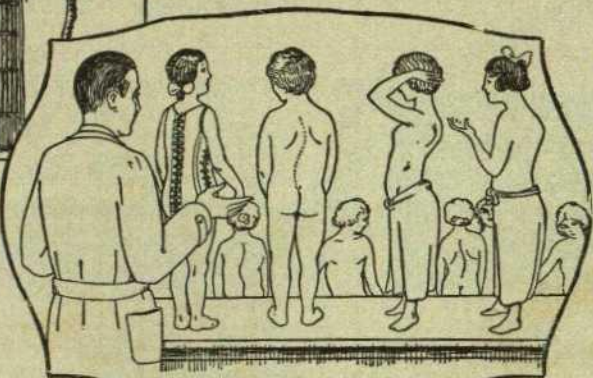
insuperables **Maisort's**

K. CERNY

NO HO OBLIDEU
RECOMANEU SI S'ESCAU
Cotilleria especial «LA ESCOCESA»
DEL PROP. F. SERRA CRUSELLA
133, HOSPITAL, 133 - BARCELONA
Correctors per a defectes físics

El jardiner corregeix l'arbre
quan és jove.
Aquest gravat, sola dona
una simple idea del sistema

Models especials per a cada cas

FA pena de veure jovenetes amb l'estigma persistent a l'esquena, que les priva de portar una vida normal, quan amb una cotilla correctora de «LA ESCOCESA», poden anar a la moda.

Aquestes cotilles, per als diferents casos d'escoliosis, produeixen la contracció de la musculatura dorsal, l'eixamplament del tòrax, el desenrotllament normal dels òrgans vitals; l'actitud es transforma en poques setmanes i a la vegada es dissimula i corregeix el defecte.

CUPÓ per a Cotilla correctora de «LA ESCOCESA»
133, Hospital, 133 - Barcelona

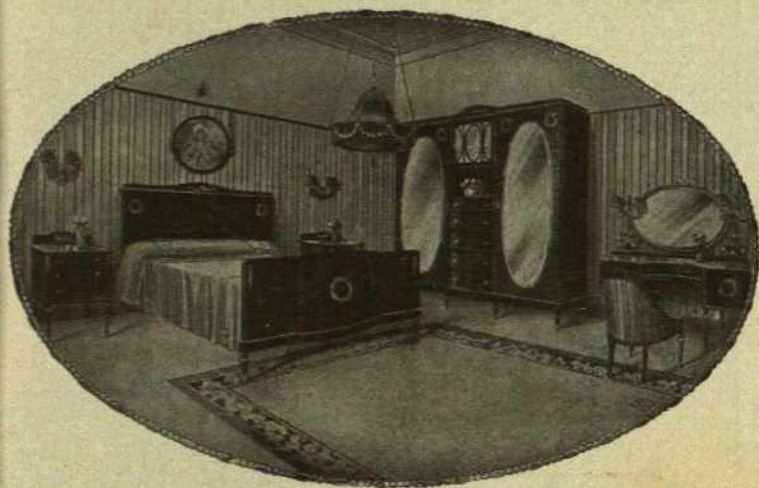
D.ª domiciliada a
carrer n.º província
sol·licita h signu enviats els detalls de les cotilles correctores i les indicacions que
es necessitin per a fer-les adequades sens veure la persona.
Per això envio segell de Correus de 25 cèntims.

Comas y Cia Co.

SABATERIA, CAMISERIA,
SASTRERIA, SOMBRERERIA,
ARTICLES PER A
VIATGE, OBJECTES PER
A PRESENTS - DECORACIÓ I MOBLES

PASSEIG DE GRACIA, 2
RONDA SANT PERE, 1
Telèfon 4592 A.
BARCELONA

L. CAMPS ARNAU PLANETA, 41 (G.)
PIANOS I AUTO-PIANOS NOUS I D'OCASIÓ

FÀBRICA
DE
MOBLES
DE

A. FORNONS

SALMERON, 102 - TEL. 2809 G.

Compri vostè directament al
constructor i estalviarà el 40 %

Especialitat per a casaments, bateigs i presents
CAPSES A MIDA

DESHABILLÉS I PAIAMES

Ultims models de VESTITS PER A CALÇAR

F. FERRER

Proveïdor de la Reial Casa

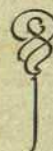
Llenceria fina broda-
da a mà, Equips, Pa-
neretes, Mantalleries
i Jocs de llit de la
important casa MA-
NUEL BONET,
de Palma de Mallorca

CLARIS, 15, ENTL. - BARCELONA

S. VERDAGUER

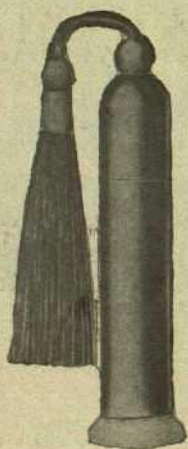
Ronda Universitat, 9
Telèfon 1662 A.
BARCELONA

**Lavabos, Bidets,
Banyeres, etc.**

Novetat! Novetat!

Distribuidor de gotes de perfum

Elegant aparell per a portar
dins el moneder :: Facilíssim
d'emprar :: Seguretat de no
:: buidar-se el contingut ::

Pràctic - Elegant - Econòmic

DE VENDA A TOTES LES BONES
PERFUMERIES I MERCERIES

LLAMINADURES CATALANES

DEMANEU

ANÍS INFERNAL

EL PITJOR DEL MÓN

M. SERRA-LLEIDA

Xocolata TORNE

ALIMENTA MOLT BÉ

Fàbrica i Despatx: Baix de Sant Pere, 44 - BARCELONA

Josep Sauleda

FÀBRICA DE LONES

Lones de tots els gruixos i
amplades, per a cobertes de
carruatges. Lones impermea-
bles en color per a capotes
d'automòbils. Lones per a ve-
lams, vaixells, encerats, cober-
tes de vagon, tendes de cam-
panya, platja, etc. Lones en
colors sòlids per a pavellons
de magatzems i cases particu-
lars. Fabricació en gran escala
de teles per a tota classe
d'espardenyes i calçat

SANT POL DE MAR
(BARCELONA)

Per a no ésser gras

és necessari evitar els principis. El fi
o l'extrem ja el sabem: Greix excessiu
i que es possee-
siona de llocs en
què majors mo-
lesties pugui
ocasionar. La
corba delatora
es marca sempre
en el baix ventre.
Mantingui en tot
moment la cor-
recció del bust,
per mitjà de nos-
tra cintura elàs-
tica **FLEXIS**
creada per Ins-
titut Ortopè-
dic Sabaté i
Alemany, Ca-
nuda, 7.-Barcelona
Demani fascicles adjun-
tant segell de 0,35 ptes.

Dolceria Sant Cristòfol

Articles especials per a Noces i Bateigs

Xocolata marca MONT-BLANC

L'haven provat, ja?

Regomir, 25

BARCELONA

ANÍS
Marrixa Magi Magriñá
VALLS

CASES QUE RECOMANEM

IDIOMES **LICEU DALMAU** València, 245
Tel. 1845 A.

Casa BORRULL Plaça de les Olles, 9
Articles per a esport-Futbol-
Xarxes per a tennis - Hama-
ques - Bosses - Cortines, etc. - Articles de pesca

PAU GALLES ALEGRE

MARBRISTA
TAULELLS, ESCALFAPANXES, PANTEONS, LÁPIDES, ETC.
DIPUTACIÓ, 82 - TELÈFON 748 H.

ORFEBRERIA SALES BALMES, S. A.
Fàbrica d'articles per a presents i servei de taula
PORTAFERRISSA, 4

ESPUMÓS
P. BAQUÉS
CAVAS A GUARDIOLA DE FONTRUBÍ

SPLENDIDE PENSION C. PELAYO, 8
BARCELONA
60 HABITACIONS AMB AIGUA CORRENT
Bany Pensió de 12 a 14 ptes.
Tel. 3691 A. **Ascensor**

ESPECÍFICS-FARMÀCIA
MEDICAMENTS PURÍSSIMS
Dr. NADAL-Dr. MASÓ ARUMI

Depuratiu FORWARD neteja la
sang amb rapidesa meravellosa

CASA BADOSA

Carrer de Santa Anna, 23 - BAR-
CELONA - Telèfon n.º 4103 A.

J. Casasa Rus
Metge
PELL, LLAGUES VARICOSES
Tallers, 29, entl. - BARCELONA

MOBLES MAGATZEMS POMPEYA
Salmerón, 75-Tel. 6 1746

ELS MILLORS
Braguers Vives
RAMBLA DEL CENTRE, 12

PINTURA DECORATIVA
PERE PASCUAL
MALLORCA, 255 Tel. 1651 G.
(entre Passeig Gràcia i Rambla Catalunya)

ACADÈMIA COTS
COMERÇ, IDIOMES, ETC.
Carrer dels Arcs, 10 :: Telèfon 5041 A.

JACINT AVILA
Decoracions :: Armadures, estopa i guix
Passeig de Sant Joan, 73 : Telèfon 306 S. P.

Serpentines, Paperets, Boles
de neu, Articles d'adorn per
a verbenes i festes majors

Cera, 25, 27 i 29 :: Telèfon 3919 A

MOBLES D'ESTIL - Preus reduïts
JULI JUVE
INDÚSTRIA, 227
(tocant al carrer Bailèn) BARCELONA

FILLS DE J. LAPORTA
PARAIGÜES-VANOS-MONEDERS
CARME, 52 BARCELONA

KAYSER La bona màqui-
na per a cosir
GUSTAU WEINHAGEN I C.
Carrer de Diputació, 273 - Barcelona

NO OBLIDEU EL NÚM. 2977 A. MON TELÈFON
RAMON MOR Tallers de Pintura
Casa especial en la
Decoració de Cristalls, Rètols, Plaques i Anuncis
P. Regomir, 6 - Ciutat, 14 i Cometa, 4 :: BARCELONA

PERFUMS DULCINEA
PERFUMERIA FINA EN GENERAL
VENDA EN LES BONES PERFUMERIES
VILADOMAT, 160 TELÈFON 374-H.
BARCELONA

Fàbrica de Gèneres de Punt
Abrics, Sueters, Pullovers, Mitges
i altres articles del ram, a mida
VILLARROEL, 47 :: Telèfon 3309 A.

ANDORRÀ

SERRALLERIA D'OBRES
FERROS ARTÍSTICS

Carrer St. Pau, 69-Telèfon 3533 A.

J. VILAPLANA
ÒPTIC - Execució ràpida de les fórmules dels
senyors Metges oculistes.
PELAYO, 16

CARLES ROSELL
ELECTRICITAT - MATERIAL ELECTRIC, CORRENT I FANTASIA
Calàbria, 95 (tocant a Corts) - Tel. H. 1592 - BARCELONA

Merceria POMPEIA CORTS CATA-
LANES, 553
Guants, Mitges, Cíbells, Tanques, Botons i Pells
Secció especial en confecció de Pelleteria per a vestits i abrics

CARME, 77 CARBONELL Tel. 1764 A.
PORTES D'ACER ONDULADES, SERRALLERIA
D'OBRES I ARTÍSTICA, FI MISTERIA, ETC.

Llibreria BALAGUÉ
Compra i venda en Llibres d'ocasió
PALLA, 13 i 15

CASA ROMEU

LAMPARES I FANALS DE FERRO FORJAT
Director: ANTONI CLAVELL

SAN MARCOS, 7
(tocant al carrer Salmerón) BARCELONA

JOSEP BATLLE
RAMS, PLANTES, FLORS
PASSEIG DE GRACIA, 105

CICLOS MOTOS SPORTS SANROMÀ Balmes 62
Tel. 1445-A Barcelona

DR. MONROSET
MALALTIES DE LA DONA
Tractament mèdic i operatori
Rambla de Catalunya, 24, primer Barcelona

EDUARD EL FOTÒGRAF
DELS
NENS
PELAYO, 50 - BARCELONA

Purè, Taploques i Llegums pelats
A. ALUJA PONS - REUS **MANÀ**

LLIBRERIA CATALONIA Plaça de Catalunya, 17 - Telèfon 4789 A.
BARCELONA

Glostora

Pentinar-se bé no és sols una qüestió d'elegància sinó de bon gust. Una cabellera ben cuidada, un pentinat correcte donen relleu a la presentació i afavoreixen la personalitat en tots els actes de la vida.

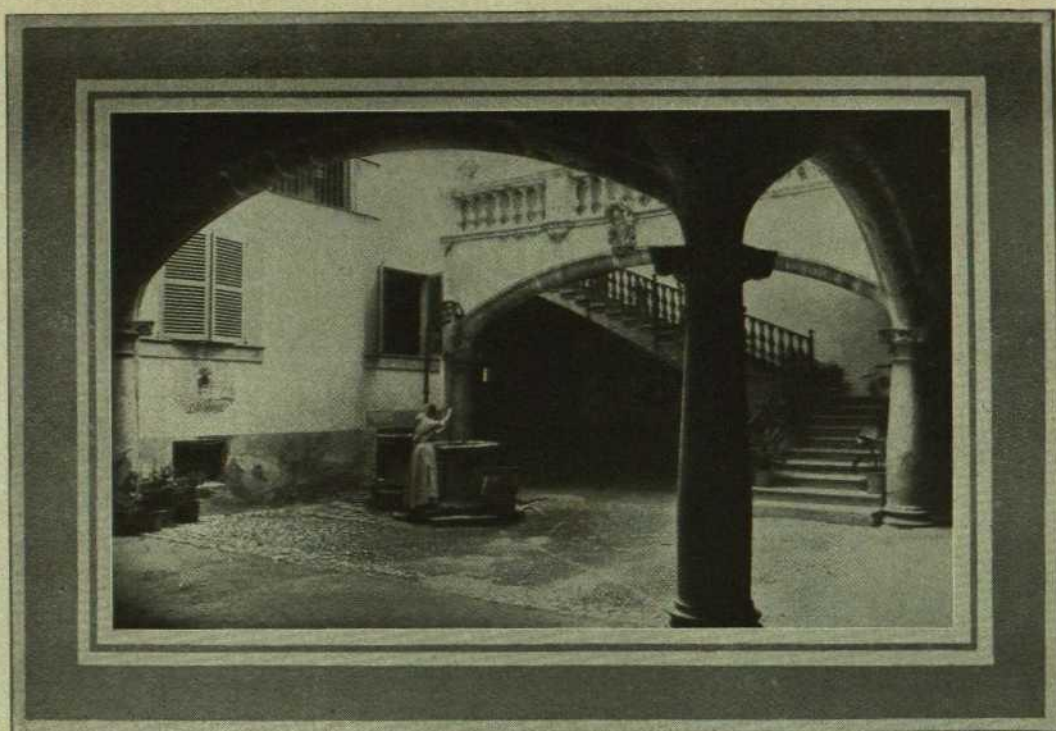
Si el seu cabell no és tan brillant i sedós com vostè el desitja o si és rebel al pentinat, li convé decididament l'ús de Glostora.

Glostora torna el cabell formós, bo i fent-ne ressaltar el color i l'ondulació. El manté ordenat i el fa esdevenir dòcil, prenent al mateix temps una brillantor natural i bonica, molt diferent d'aquesta aparença artificial de les cremes i pastes gomoses.

Per a usar Glostora posi damunt de la mà o del raspall unes quantes gotes i fregui-se-les contra els cabells en pentinar-se'ls. Un flascó dura molt de temps i resulta molt econòmic. Glostora es ven a totes les bones perfumeries.

Agents exclusius per a Espanya: E. PUIGDENGOLAS, S. L. - Ausias March, 50 - BARCELONA

Palma de Mallorca.—Patí de Càn Olesa.

D'ACI I D'ALLA

MAGAZINE CATALÀ

Director: CARLES SOLDEVILA

Preu: EXEMPLAR, 1'50 PTES.

Sumari

	Pàgine	Pàgines
Portada, per <i>Xavier Güell</i>		
Pere Bosch i Gimpera (clixé)	36	
A propòsit de Glozel, per <i>Carles Soldevila</i>	37	
Elogi de Port de la Selva, per <i>Alexandre Plana</i>	38-39	
Visió d'uns grans orgues, per <i>Vicens M.ª de Gibert</i>	40	
Pintures de Vila Puig (clixés)	41	
Un llibre català sobre excursionisme	42	
Poesia i prosa	43	
Modes	44-45	
Els vells recons de Barcelona, per <i>Ricard Barbenys</i>	46-47	
La confessió, per <i>Emília Demetra</i>	48	
Dolores del Río, artista del cinema	49	
Lletra de París, per <i>Adolf Falgairolle</i>	50-51	
Els vidres de Joan Sala		52
Gelosia, per <i>E. Didring</i>		53-54
Cigne, per <i>Pere Guillonyà</i>		55
Previsions oportunes, per <i>J. F.</i>		56
Torné-Esquius		57
Lliçó, i Sarah, poesies per <i>Almela i Vives</i>		58
Les rosas de Sant Feliu, per <i>Nicolau M.ª Rubió i Tudurí</i>		59-60
Una nau lateral de Santa Maria de la Mar (clixé)		61
Romania, film d'una tradició lingüística, per <i>Eteliu Tonescu</i>		62-63
El dia d'una «parisienne», per <i>D. B.</i>		64-65
Josep F. Ràfols, dibuixant, per <i>O. S.</i>		66-67
L'arquitectura moderna russa, per <i>J. Sacs</i>		68
Joan Busquets, moblista		69

GRAVATS DE J. M. LLOVET

ABONAMENT:

BARCELONA: ANY, 15 PTES.	BARCELONA: SEMESTRE, 8 PTES.
FORA: » 16 »	FORA: » 8'50 »
AMÉRICA: » 8 »	BARCELONA: TRIMESTRE, 4 »
ESTRANGER: » 22 »	FORA: » 4'50 »

FEBRER 1928 - NÚMERO 122 - VOL. XVII

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

LLIBRERIA CATALÒNIA
PLAÇA DE CATALUNYA, 17 - TELÈFON 4789 A.

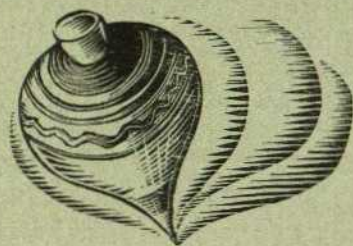

Fot. Sunyer

PERE BOSCH I GIMPERA

L'afer de Glozel que ha tingut la raríssima gràcia d'apassionar el gran públic a l'entorn d'una qüestió científica ha il·luminat amb els reflectors de la popularitat la figura del nostre eminent prehistoriador. En Bosch ha format part de la Comissió Internacional d'especialistes nomenada a Amsterdam i ha pronunciat al Centre Excursionista de Catalunya una conferència defensant-ne el dictamen.

D'ací i D'allà

A propòsit de Glozel

La nostra civilització, malgrat les il·lusions vulgars, és més mortal que les anteriors

PER CARLES SOLDEVILA

L'afer de Glozel — no caldrà que us en digui res: tots sabeu de què es tracta — ha renovat la discussió dels problemes cabdals de la història. Ha sortit l'escriptor que ha proclamat la inutilitat de totes les recerques, el que ha negat rodonament que la prehistòria fos una ciència sinó un simple joc d'hipòtesis a base d'ossos, pedres i rajoles: i no ha faltat tampoc el que, col·locant-se en un punt de vista contrari, ha cantat el seu entusiasme envers totes aquestes èpoques remotíssimes que ens lliuren avarament alguns testimonis de llur existència i que permeten als científics un esforç magnífic de deducció i d'inducció, d'anàlisi i de síntesi.

Per aquesta última casta de comentaristes, la prehistòria és una mena de paradís on la curiositat humana pot trobar un esplanai sense límits. Per contra, com en serà de monòtona i d'insípida la tasca dels historiadors que hagin de treballar d'aquí dos o tres mil anys sobre la nostra època! El nombre i la precisió dels testimonis els aclapararà, trobaran llibres que els descriuran totes les coses i esdeveniments; fotografies que els reproduiran amb detall; plaques fonogràfiques en abundor que els donaran mil referències directes sobre la pronúncia dels idiomes, sobre els nostres gustos musicals, sobre la moralitat dels nostres costums. Dins la primera pedra de cada monument toparan amb un tresor d'informacions concretes, encara que oficials. Cada activitat nostra que voldran conèixer els serà dibuixada pels gràfics de les estadístiques. Les pel·lícules, si més no, els proporcionaran una guia segura per escatir quin era el nodriment principal dels esperits durant el nostre segle i per mesurar la perfecció de la civilització ianqui. El munt imponent de la premsa, malgrat de certs col·lapses purament locals, els dona-

rà dia per dia la història de cada ciutat i el reflex dels esdeveniments d'un país en l'opinió dels altres.

La història haurà perdut el seu encís més fort. No serà com ara una reconstrucció amb materials escassos i insegurs, amb romanalles gairebé inidentificables, amb testimonis orbs o muts, sinó una tasca de classificació i d'ordenació que no exigirà pas una imaginació fèrtil i creadora, sinó un bri de sentit crític i una gran dosi de paciència.

I bé: aquesta visió que anul·la el rol dels futurs historiadors de la nostra època, és una visió completament equivocada. La podem desbar, paraula d'honor. Les profecies més dignes de crèdit i més carregades de lògica ens fan saber que la història dels nostres temps serà més difícil encara que la del període neolític o les dels aborígens americans.

D'aquests períodes, un hom troba algun bocí de rajola, un os de ren treballat, un test amb inscripcions, una destrat de sílex, una idola de terra cuita... De la nostra estimada època, és molt probable que no se'n trobi gaire cosa més.

Els llibres? Els llibres d'avui, impresos en paper de pasta de fusta, no duraran ni dos cents anys. Aquestes rastelleres de volums que s'acumulen a les biblioteques i a les cases de les persones com cal, es desfaran no precisament com un bolado, però amb una rapidesa que constituirà un escàndol dins els anals de la bibliografia. L'erudit de l'any 3,000 no en trobarà ni un!

Imagineu el què serà aquest magne naufragi? L'autor contemporani que aspiro a la glòria d'un Homer o d'un Virgili, té motius per esverar-se i per empal·lidir.

Els diaris, tirats en paper pitjor que el dels llibres, encara desapareixeran més de pressa.

Les plaques fonogràfiques tampoc no per-

duraran. Els tècnics, però, els donen més segles de vida que no al paper de fusta... Les matrius de metall, sobretot, sembla que poden tenir algunes esperances de longevitat. Dissortadament, els discos que més abunden i que, per tant, tenen més probabilitats de durar són precisament els més dolents i insubstancials. Un hom pot, doncs, gairebé assegurar que les gèneres futures coneixeran «El Relicario» i «El Saltiró de la Cardina».

Cal parlar de la pintura? Els colors químics que empren els pintors moderns són de tan pèssima qualitat que ja hi ha teles del segle passat que han perdut tota llur gràcia cromàtica. Què volem que en resti d'aquí dos mil anys?

Pel que fa a l'arquitectura no podem tampoc atribuir-li gaire resistència a l'acció dels segles. Els gratacels i els palaus en ciment armat són condemnats a una mort precoç. Encara sobre el sorral d'Egipte s'aguantarà dreta alguna columna del temple de Karnak i en l'Acropolis alguna columna del Partenon, que l'agulla del «Wolsworth building» novoiorquí ja haurà desaparegut de les vores de l'Hudson.

Sense que em calgui multiplicar els meus averanys de caducitat, ja veieu, em penso, que la perspectiva que oferirà la nostra època, vista des de l'any 3,000 ò 4,000 serà sobiranament neta i simplificada. Siguem modestos, doncs. No mirem amb altívola suficiència les rajoles, les ídoles — falses o legítimes — de Glozel, com si nosaltres estiguéssim assegurats contra el risc de fer un paper semblantment pobre i ridícul davant els venidors. Malgrat les nostres mil invencions, tot i el nostre confort, a despit de la moda de París i de Londres, l'any 3,000 apareixerem davant els homes de ciència — i els altres — tan nus i desvalguts com l'home de l'Edat de bronze.

Vista general de Port de la Selva.

ELOGI DE PORT DE LA SELVA

EM guardaria molt d'assegurar-vos que Port de la Selva us convenci a la primera ullada. Hi ha paisatges que en un instant els assimila la sensibilitat de qualsevol; paisatges oberts, sense secret i sense vidres, amb tots els elements en primer terme i a l'abast de la mà. Són com una tonada agafadissa que amb un cop de sentir-la ja n'hi ha prou. El paisatge de Port de la Selva sortosament no és d'aquesta mena. La profunditat del seu encís desorienta els impacients. No s'abandona així com així a una primera contemplació ràpida i distreta. Els que es daleixen per les verdors abundoses, amb refulgents d'ocells i remoreig de fontanes, no hi trobarien el que volen, perquè el paisatge de Port de la Selva és primari. Pocs elements el formen, podríem dir, però són elements de la millor qualitat.

No se n'ha parlat gaire. El meu amic Josep Pla ho ha fet, per bé que no hagi pogut mirar-se aquest paisatge amb visió directa i cànida. Tots portem al cap — confesso — una idea de la mar. La seva idea és la d'una muntanya de pins i roques vermelloses, lligades a una cassola d'arròs amb llagosta. Aquesta idea, tan respectable com una altra, li ha provat de veure Port de la Selva tal com és. La seva descripció és rancuniosa. Li ha fet l'efecte — diu — d'un paisatge convalescent, sense gaire de pell baldera, més cerebral que sensual.

No diré pas que l'arròs no li deixi veure les muntanyes. Perquè en aquesta terra es fan els arrossos que si el meu estimat amic els tastés qualificaria, n'estic segur, d'imponderables. El que li deforma la visió del Port és un prejudici, la seva idea de la mar, el creure que és falsa una mar sense arbres pertot arreu de la seva costa.

Els paisatges, com les idees, separen els homes. El que cerca cales ombroses amb olors de pineda arrufa el nas davant d'unes roques astutes on rellisquen el vent i la llum. Perquè ha d'ésser així si la virtut que fa belles les coses d'aquest món no és la riquesa sinó l'harmonia, no és el sobreeximent vegetal sinó la pura proporció? Si bella és la costa de Sant Sebastià,

de verd, morat i vermell — també ho són les vores de cap de Creus, solitàries i esquerpes, de matís i argent.

Pel que no podríem passar els amics de Port de la Selva, com ara jo (que sóc també un amic eternit de la muntanya de Sant Sebastià) és que ens diguin que és un paisatge cerebral. Això sí que no. Que no ens diguin que sembla una dona ullerosa per a agradar els literats. Mai de la vida. Aquesta terra és com una dona ben sana, alta de pit i ampla de costats; si els cabells se li esbullen és per la tramuntana, no

del vespre. Si adés us semblaven morades ara diríeu que són d'argent. Per la força del vent l'aire hi guanya una transparència aguda, i els més imperceptibles matisos del verd i del rosa pugen a flor de terra. Port de la Selva hauria d'ésser el paradís dels pintors. Aquí tot és clar de geometria i de color. Tot s'ajusta i s'afina per a la joia dels ulls.

La mar regolfa en una anella oberta de muntanyes. Amb elles el Pireneu s'esfonsa en l'aigua. Ni fan rodar el cap per una alçària imponent ni són prou baixes perquè l'horitzó de la mar les domini. Tenen la mida justa per aguantar, per un esguard tranquil, les blavors del cel i els eixams dels núvols. Fan una llarga teoria de corbes, trencats, valls i costeres. Temps era temps havien estat d'una gran abundor de bosc i de vinya. La selva era espessa i salvatge i donava nom a l'encontrada. Els senglers s'hi acollien i encara la força ancestral en fa venir, a vegades, de molt lluny. Ara les muntanyes són pastura de ramats i en tot l'estiu hi veuríeu fogueres en les garrigues com clapen de vermell la fosca de la nit. De l'olivera i de la vinya se n'ha perdut també el millor. Queden els corriols i els murs de sosteniment de les feixes com senyals humanes en la gran quietud d'aquests

volts. Vorejant la costa fins a Llansà i cap enllà dels pendissos hi ha encara una part de l'antiga riquesa. I el vi que s'hi fa és potser el millor del món. I si no és el millor, no sé pas quin el guanya.

En aquest paisatge una perspectiva nova se us obra a cada cent passes. Ni la mar ofega la terra ni la terra us anul·la la mar. Són dues forces en equilibri madur. I en el punt dolç d'aquest equilibri trobeu Port de la Selva, un poble rosat i blanc amb un tou esclarissat de vinya al darrere i a on la gent furga en la terra i en la mar, segons el dia que fa.

Hi podeu anar des de Roses o des de Llansà. Pel primer camí aneu muntant entre les dues muntanyes més altes, la de Verdera — amb les

Tirant l'art en el port de Can Rei

per l'art de cap pinta. No direm pas que sigui com una reina de Saba, enjoiada i torbadora. És, simplement, com Eva.

Terra dura, aquesta, i una mica apretada, no pas de pell baldera. L'escorç de les muntanyes es retalla clar com un vidre, sense que l'esborri i afini la tofa dels pins. L'arbre és aquí un element tan secundari que gairebé no es veu. Les clapes d'oliveres i les clapes de vinyes no donen forma a aquestes muntanyes. Li donen color i li matisen la llum. Els tons de verdor clara no amaguen els volums de les roques. Li donen un punt just d'humanitat i prou. Tots els colors hi són, de l'ocre al gris — sense discordançies. Es fonen i lliguen en una gama suauíssima i l'harmonia que en neix canvia a cada hora del matí i

runes de Sant Pere de Roda, on els records medievals hi dormen — i la de Pani, que senyoreja les cales de Cadaqués. És el camí panoràmic, d'amples zigzagues, delit de caçadors. A les primeries de setembre, s'aixequen vols de perdius entre l'olor de les garrigues. Els ramats s'escampen per les ondulacions abruptes i dos o tres masos solitaris i grisos trenquen la cadena de silenci total. De

sobte, des d'un recó de blau de mar, neix una taca blanca: és Port de la Selva. Se us amagarà una pila de voltes fins que, en ésser baix, anant tot de dret, us aturaran les primeres barques de la platja.

Si anéssiu per la banda de marina, per Llansà, en el llarg de la carretera, el poble us ofereix un espectacle més plàcid. Veureu lluny, no massa, una llarga filera de cases blanques arran d'aigua, amb l'església que sembla una casa més alta tot just que les altres. El poble, com més us atauseu, va inflant-se i perfilant-se lleument. En vesprejar diríeu que és més gran del que no és per l'enfilall de les llums. Si fos l'hora de sortir les enceses els seus llums que avancen a cops de rem us semblarien finestres obertes que es mouen en la mar.

Anys enrera només hi duia un vell camí de carro. El trontoll de la tartana damunt la pedra viva allunyava els viatgers i Port de la Selva pogué mantenir-se intacte, lliure de graponeres influències. Avui en dia, amb tot i escaure's al mig d'una via de turisme (el joc de carreteres Roses-Cadaqués Llansà) el poble fa la mateixa deliciosa impressió d'allunyament, de gràcia primitiva, de claror sense enterboliments. Llevat de tres o quatre, totes les cases tenen una bona fesomia marinera. No pateix les mostres de bàrbara

Vista de Port de la Selva des de la Punta de Lloia

Carrer del Mar i Punta de Lloia

La Cala Degollada en la Costa Brava

arquitectura per nou ric, com Cadaqués. El Port és un poble de pescadors i res més, gràcies a Déu. Les cases, amb les teulades com ditades de rovell, s'arreglaren en tres feixes graonades i al bell darrera ja comencen les roques i els sarments que s'enfilen per un pendís suau, vers una cresta retallada i neta com un pàmpol.

Del poble estant, la mar és com un llac. Hauríeu de pujar a la Lloia, la muntanyola que el detura, o arribar-vos al port de la riera per albirar la mar oberta i la costa de França. Arrapat al pendís, el poble mira al seu davant una serralada més alterosa i, en un rengle pedregós, les runes de Sant Pere de Roda. Com una badia tancada, la blavor de l'aigua penetra en aquest cercle de muntanyes i mentres la tramuntana no l'inquieti sembla que dorm, de tan calma.

Tot això fa amagadissa la gràcia de Port de la Selva. És una gràcia que us

entra ulls endins, mica a mica, i us guanya un a un els reconcs de l'ànima. Equilibri de la terra i la mar, i harmonia del paisatge amb la gent. Aquests pescadors que hi viuen són com els paisatges que els volta. Van al mar o van a cavar l'hort i la vinya. Les paraules que diuen són d'un escorç net com aquestes muntanyes. Res no els aclapara ni els desarrecla del seu tarannà. Sembla que visquin de l'aire del cel i de quatre cançons, perquè una bella tonada és el que els agrada més del món. La discussió en ells és un instint, i no els manca motiu perquè el fil de les pesqueres i els vents és un fil que no s'acaba mai. Van al cafè tant com poden, i a la tarda de les festes omplen la sala de ball. Aviat us semblarà que els coneixeu de tota la vida. Aquí la malícia no fa mal i del molt garlar en neix l'amistat. Si volguéssiu tenir tot un poble per amic jo us diria que no us hi penséssiu més i vinguéssiu a Port de la Selva.

ALEXANDRE PLANA

Croquis representant la Seu de Vic transformada

VISIÓ D'UNS GRANS ORGUES

PER VICENS M.^a DE GIBERT

DESPRÉS d'un període, massa llarg, de lamentable decadència en ço que atany tant a la construcció d'orgues com a la seriosa missió de sonar-los *secundum artem*, fa ja alguns anys s'és iniciat a Catalunya un molt lloable ressorgiment, marcadament accentuat a darrera hora.

Grans temples i esglésioles, glorioses Seus i parròquies modestes, en santa emulació, volen posseir instruments proporcionats a llur àmbit i a llurs mitjans, emperò sempre de noble factura artística. Gràcies a Déu, per a satisfer les creixents necessitats, avui no som mancats de mestres orgueneros experts en la part mecànica de la construcció d'orgues i a l'ensens ben dotats de sentit artístic.

Per excepció, la desviada tradició organística de certes esglésies sembla cosa intangible; esmentem, sense sortir de Barcelona, tant a la Catedral com a Santa Maria de la Mar, la perpetuació, en llur constitució primitiva, d'uns instruments que foren excel·lents en llur temps, els quals pel mateix que posseeixen jocs de timbres bellíssims, bé mereixen l'ésser objecte d'una renovació i

ampliació, conservant i donant valor a ço que és de mèrit ver. Per aquests instruments no ha sonat encara l'hora feliç de llur reviviscència. Caldrà esperar una circumstància providencial, que de moment no podem preveure; a la Seu Metropolitana de Tarragona, per exemple, mercès a la deïxa que de son orgue particular va fer un *quondam* milionari nordamericà, s'està procedint a la construcció d'un instrument important adient-se amb la grandesa d'aquella Casa de Déu.

En certs casos, la resolució del problema de l'orgue s'imposa per raó d'obres, modificacions i millores que afecten directament la part interna del temple; llavors no hi ha més remei que desplaçar un instrument que semblava inamovible.

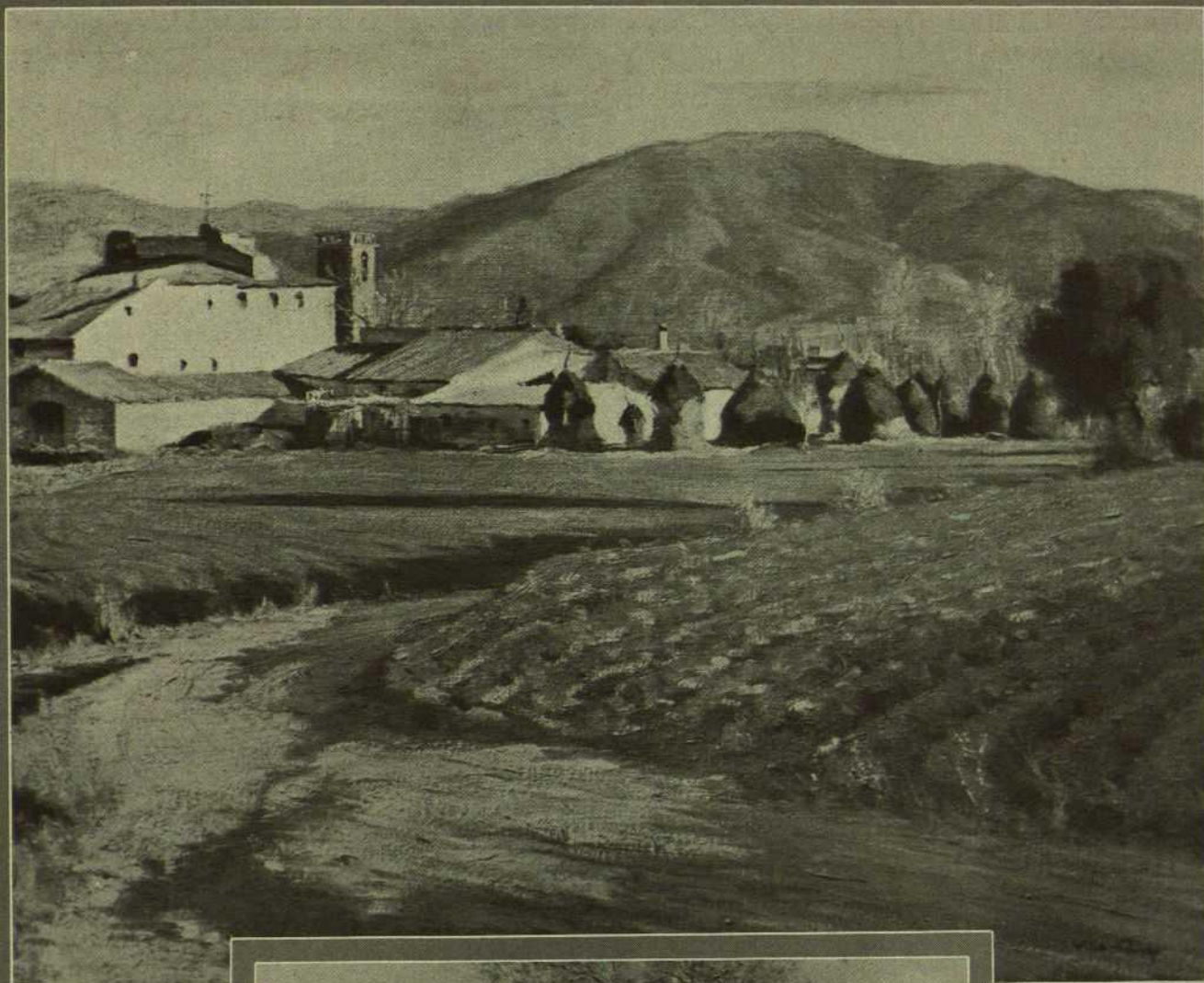
Un fet d'aquest ordre es produirà a la curta o la llarga, però necessàriament, a la Catedral de Vic. L'estil d'aquell temple té ara sa raó d'ésser ostentant la magnífica decoració pictòrica d'En Josep Maria Sert. La situació actual del cor, record d'un regalisme pretèrit, és ara més que mai un destorb. Perjudica la visualitat del temple,

destrueix la proporció arquitectònica, o i més d'ara en avant privarà la contemplació de les noves pintures, les quals, cal no oblidar-ho, modernitzant la tradició iconogràfica de les velles catedrals, no són un mer plaer de la vista, sinó principalment, una catequesi per al poble fidel.

S'imposarà, doncs, la trasllació del cor al presbiteri, i l'orgue, adherit ara al cor, haurà de cercar un lloc independent. Les pintures no podran cedir-li cap recés en els murs laterals; no és del cas enfonsar-lo en una capella, on, ultra l'inconvenient de suprimir algun altar venerable, sofriria minva considerable sa eficàcia sonora.

Parlant d'aquest problema concret, tant interessant, com aparentment de difícil solució, amb el mestre orguener de Barcelona, En Pau Xuclà, qui es el conservador de l'orgue de la Seu vigatana, arribarem a la conclusió, única, de fraccionar l'instrument en dos cossos, que es col·locarien entorn de dues columnes centrals del temple, essent les més indicades les que segueixen a les columnes on són les trones. La distribució

(Segueix a la pàgina 70)

El poble de Santiga
Fotos. Serra

Paisatge dels voltants
de Santiga

Heus ací un artista que s'ha form'at en la seva ciutat nadiua, al Vallès, i que tanmateix ha estat

El pintor Vila Puig celebra una exposició de les seves obres

prou hàbil, sensible i intel·ligent per copsar amb un encert notabilíssim els corrents de l'art universal

UN LLIBRE CATALA
SOBRE L'EXCURSIONISME
D'ALTURA,
O SIA L'ALPINISME

*Les grans Forasses i l'Agulla del Gegant
(Montblanch)*

*Josep M.ª Guilera, autor del llibre
«Excursions pels Pireneus i els Alps»,
esplèndid recull de descripcions i experiències de muntanya*

EL DELIT CREIXENT
DELS NOSTRES EX-
CURSIONISTES ELS
DUU A DOCTORAR-
SE AL MONTBLANCH

*La gelera de Nantillons i el Montblanch,
punt de trànsit difícil que posa a prova
la perícia dels alpinistes*

*La bretxa o port de Sant Maurici al Pallars (Pireneu). En primer terme dos
excursionistes sobre llurs skis*

LLIBRES NOUS

POESIA I PROSA

PASSEU per davant l'aparador d'una llibreria i gairebé cada cop que hi dirigiu la vista descobriu un volum nou. Un o bé dos o bé tres. És un d'aquests fenòmens quotidians que, a còpia d'ésser-ho, no ens inspiren en general cap reflexió de tirat filosòfic. Ens sembla tan natural que als aparadors de les llibreries es renovin els llibres com que als dels venedors de verdures es renovin les cols i els enciams o, si aquesta comparança us sembla inoportuna i maliciosa, tan natural com que a la parada de la florista es renovin els clavells, les roses i els crisantems.

I tanmateix, hi ha en la continuïtat d'una tradició literària determinats aspectes més susceptibles de produir sorpresa i admiració que no pas en la contínua fertilitat dels camps o de les hortes. Al capdavant, la literatura no és un article de primera necessitat, per molt que els escriptors treballen per a convèncer tothom que realment ho és. Hi ha pobles enters, tribus integrades per milers d'individus, escampades sobre vastes regions del Vell i del Nou continent, que viuen sense sentir l'enyorança de la literatura, o almenys de la literatura escrita. I no cal anar tan lluny... Pel nostre costat, sota

la claror dels anuncis lluminosos, entre els tramvies elèctrics i els automòbils de darrer model (de vegades dins i tot d'aquests automòbils) circulen multituds que no llegeixen un sol llibre de cap a cap de l'any. Nosaltres, optimistes sempre, volem creure que aquests individus són una excepció o que van camí de ser-ne... Però tampoc no és cap temeritat de pensar que l'excepció som nosaltres i que ells són membres d'una majoria en plena creixença i segura d'una pròxima apoteosi.

Sigui com sigui, l'aparició ininterrompuda de llibres nous és un fenomen remarcable i un resum de nombrosos fenòmens psicològics que no manquen d'importància.

Ara, si, de més a més, els llibres nous són com «La noia de bronze», d'En Tomàs Roig

El prosista Tomàs Roig i Llop

i Llop, penyora d'una ferma vocació narrativa o com l'antologia de poèsies d'En Joan Arús, testimoni vivent d'una bella vocació lírica, el fenomen guanya encara interès i significació.

«La noia de bronze» i els contes que segueixen són una obra juvenívola, escrita en un estil i amb una esma que recorda els dels degans de la nostra literatura rural, especialment els de la Víctor Català, la il·lustre autora de «Solitud». Quant a la inspiració de Joan Arús és — si cal fer avui aquest descobriment — d'una segura elegància, tot i no bellugar-se gaire dels sentiments domèstics, d'una melodia sòbria i reeixida, sota les aparences de la més encisadora simplicitat.

El llibre del poeta Arús porta un pròleg de Joan Estelrich, el qual no sols situa l'obra del poeta sinó que conté escaients perspectives sobre la literatura en general i la literatura catalana en particular.

El poeta Joan Arús

Abric de tarda en crespó de Xina negre, guarnit i folrat de crespó de Xina gris-violeta.

Gentil abric en vellut naval amb un dibuix brodat en «beige». Duu un coll de «skunk».

Un model Lewis per a la nit en «lamé» d'argent

i crespó de Xina negre guarnit amb ploma de fantasia.

Paris-Inter-Modes

MODEL LUCIEN LELONG. — *Conjunt per a tarda. El vestit és de llana a quadros «beige» i rajola. L'abric és de color rajola.*

L'ARQUEOLOGIA POBRA TÉ EL SEU ENCÍS...

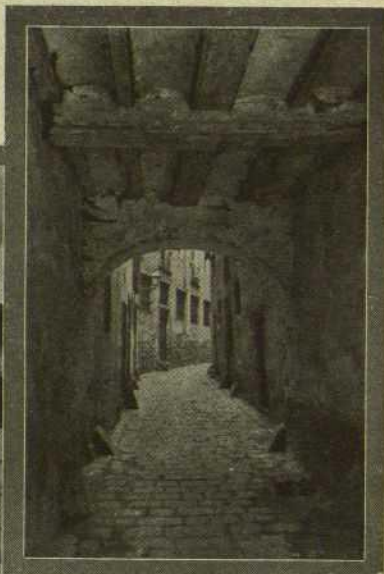
Carrer de Joan de Montjuich.
És simplement un recó que
ha envellit pintorescament.

L'antic Fossar de les
Moreres, a prop de San-
ta Maria de la Mar.

El carrer del Rec amb
els seus porxos té un
fort regust d'època.

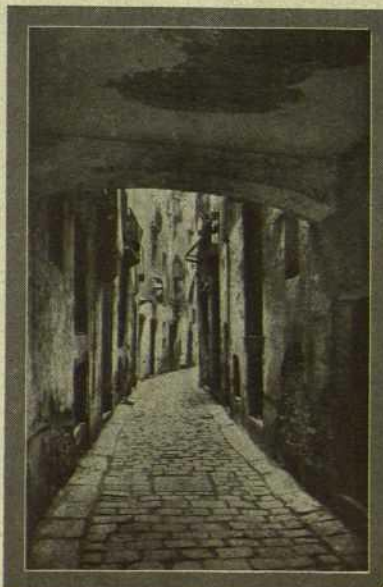

L'arc dels Jueus, per la
seva sordidesa i desolació
és digne d'un call argelí.

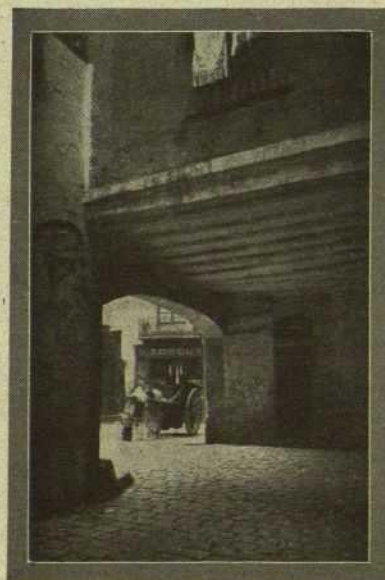
UNES QUANTES OBRES MESTRES DEL FOTO- GRAF NARCÍS RICART

El carrer de la Pietat, tenint
com té el solemne veïnatge
de la Seu, fa una impressió
deliciosa de medievalisme.

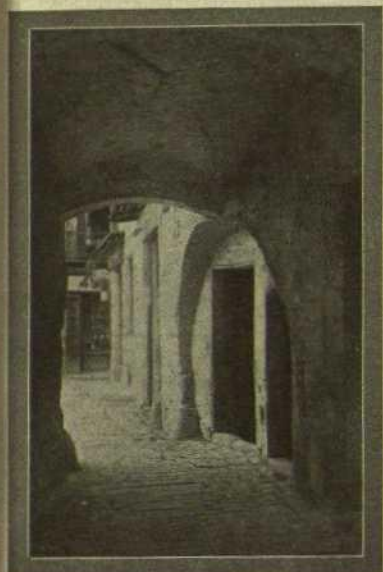
El carrer de l'Allada, amb
una volta, parets escrostonar-
des, empedrat accidentat...

El carrer d'En Boquer
té una volta ampla i om-
brivola que el fa miste-
riós i arrezerat alhora.

ELS VELLs RECONS DE BARCELONA

COM UN FOTOGRAF ARTISTA ENS EN SALVA EL RECORD

Carrer de Manresa (derrocat)

CONSERVADOR, renovador... Termes cada dia més relatius. Qui en un ram resulta un tradicionalista acèrrim, en un altre sent mil vel·leïtats futuristes. Aquell que s'entendreix davant la persistència d'un antiquíssim costum pagès, en un recó de muntanya, s'indigna de veure l'arrelament d'un antic costum ciutadà en un recó de Barcelona. El qui

parla com si fos un terrible demoledor social, èmul potser de Lenin o de Trotzki, ens sobta amb un seguit de predileccions literàries que demostren un temperament classicista i reaccionari. (No era aquest, aproximadament, el cas d'Anatole France?)

Però les contradiccions dels homes no en tenen prou de produir-se en diversos rams, de vegades es donen, cínicament, en un mateix ram, costat per costat. Quants barcelonins, per exemple, que sospiren del matí al vespre perquè s'acceleri la modernització de la ciutat, posen el crit al cel de seguida que saben en perill qualsevol recó rònc, pudent, infecte, però, ai de mil, pintoresc i ple de suggestions romàntiques!

Naturalment que aquestes contradiccions cridaneres són una fruita molt del nostre temps, són paradoxes molt segle xx.

Els nostres avantpassats, sobretot els que varen néixer i morir abans del Romanticisme, no eren tan complicats com nosaltres. Llurs sentiments corrien en una sola direcció, no coneixien les nostres duplicitats i giragones, aquest voler i doler que potser és la nostra tragèdia típica. Un hom s'esgarrija—però alhora no pot reprimir un impuls d'admiració—en veure que

un Lluís XIV estava tan rodonament persuadit de l'excel·lència del seu temps i del seu art, tan ple de menyspreu per a l'obra de les altres generacions, que gosava pensar seriosament en l'enderroc de Notre Dame de París... Sols va deturar-lo el pressupost una mica elevat que li varen presentar els mestres de cases, sinó ja faria més de dos

cents anys que fóra a terra. Val a dir, que el seu nét Felip V, també va sentir la fal·lera d'enderrocar la nostra bellíssima església de Santa Maria de la Mar. No sabem quin àngel va deturar-lo. Ell no mirava prim en matèria d'aterraments...

Els temps han canviat. Ja no són sols els grans monuments artístics el que desvetlla la nostra febre conservadora. Àdhuc els carrerons esquifits, de parets mig ronyoses, mig molsudes, tenen la virtut d'inspirar-nos sentiments piadosos i enyorances literàries. És així mateix i, encara que ens esforcem a fer els plagues, no aconseguim aconsolar-nos de la pena d'haver vist desaparèixer sota la Reforma alguns trossos del carrer de Basea, alguna volta fètida i ombrívola del carrer de Manresa.

Per sort, —sort en mig de la desgràcia irreparable— un fotògraf de talent, el senyor Narcís Ricart, ha recollit alguns aspectes de la Barcelona difunta o de la Barcelona condemnada a morir.

Un hom pot avui contemplar, gràcies al seu art i al seu tarannà poètic, aquestes melangioses i atrotinades relíquies que floten com deixalles d'un naufragi sobre l'onada creixent de la ciutat moderna.

Bell recó del carrer de la Pietat

Carrer de les Caputxes

Hospital de la Santa Creu. «El Corralet»

RICARD BARBENYS

LA CONFESSIÓ

PER EMÍLIA DEMETRA

—I bé. Veig que et faig sofrir amb totes aquestes preguntes i et demano que em perdonis si insisteixo suplicant-te que parlis. Creu-me; t'asseguro sincerament que respectaria el teu dolor si no fos el terrible perill que corres...

Estic convençut, seguríssim de la teva innocència, encara que mai m'haguessin parlat d'aquesta dona. Però no n'hi ha prou amb què jo et sàpigui innocent. Ja sé que hi han certes coses que hom amaga als millors amics i et repeteixo encara, que no insistiria si no et veiés en aquesta situació difícil. Pensa que malgrat els meus arguments i les declaracions dels testimonis que han parlat a favor teu, hom continua creient-te culpable... Hi ha, contra la teva innocència, el terrible fet d'haver trobat el cadàver d'aquesta dona a casa teva, més encara, a la teva cambra...

Ja accepto, per la gran confiança que em mereixes, que no hagi estat tu qui l'ha morta, però fes-te càrrec que si t'obstines a guardar silenci, a no justificar-te, hauré d'acabar dubtant... Pensa, asserena't, reflexiona. Tu ets jove. Tens la vida, tota una vida al teu davant. És el moment de recollir el fruit de tantes penes i tants sacrificis...

El jove presoner d'aquella cel·la sinistra semblava no escoltar res. Amb la mirada extraviada de l'home anorreat pel dolor, arrupit en un recó, immòbil i fred, feia la impressió d'un pobre demetit. A la fi, parlà: — Em dius no sé què de la vida!.. Què vol dir aquesta paraula? Em parles del treball i dels fruits a recollir... Quines bestieses! Què vol dir la vida, de què serveix el treball, lliure o forçós, per un home que no és feliç? De què em servirà tenir cap damunt el meu cos si no he de «pensar» mai més? Pensava per trobar harmonies als versos en els quals cantava la bellesa de la meua amada, pensava per trobar nous plaers inconeguts fins ara... Pensava, amic meu, per veure-la millor, per conèixer-la millor, per sentir-la doblement sobre el meu cor després d'haver-se'n saturat el meu cervell...

Però ara que ella ja no «és», què volem que digui, que faci o que esperi? No sigueu inhumans! No vulgueu recrear-vos amb les meves tortures! Deixeu-me sol, ben sol amb el meu dolor! Deixeu que arribi per mi aquell repòs profund i interminable de la mort! —

I dient aquestes paraules caigué, desfet en llàgrimes, damunt les planxes de la seva presó miserable... El seu amic advocat esperava impacient que terminés aquella crisi. Al cap d'una estona el presoner, abatut, acabat per l'accés del plor, es tranquil·litza una mica. L'avocat aprofità aquell instant per a fer-lo parlar serenament, tractà de calmar-lo, l'acaronà com a un infant... Li parlà d'un ésser que féu glatir encara el seu cor apenat...

—Parla, defensa't, explica't... No ho facis per mi, ni pels amics, ni per tu mateix... Però pensa que la teva pobra mare plora sense consol.

I només aleshores parlà:

—Escolta'm. Però el que et diré no ho diguis a ningú, ni als jutges, ni als amics. Explica-ho a la mare solament...

Fa un any que la vaig conèixer. T'asseguro que els primers temps m'inspirava una gran simpatia i un gran respecte. El seu marit esdevingué un gran amic meu i sovint m'invitava a dinar amb ells. Aleshores, a mesura que la intimava, l'anava coneixent. Em semblava que aquella dona esti-

mava molt el seu marit i jo mateix, apreciava-los com els apreciava tots dos, n'estava content... De vegades anàvem a passeig tots tres, recorriem lentament les ribes frondoses de Saint Cloud fins a Longchamp. I sentir-la discutir m'encisava. Somreia com una nina; trobava gracioses solucions als problemes més difícils... Era intel·ligent i bella, sentimental i adorable. Com vols que et

L'escriptora romanesa Emilia Demetra

descriguí, destruït com estic, la grandesa de la seva ànima, la incal·lable concepció de la vida que inspirava la seva mirada, la seva veu, el seu somriure. Em sentia feliç al seu costat. Sentia per ella una adoració que sabia circumscriure's dintre dels límits de l'amistat i del respecte...

Però un dia... Un dia vaig adonar-me que n'estava enamorat. Aleshores començà per mi una lluita despietada. Entre un amic que m'estimava amb una noble i elevada confiança a qui jo no podia traïr i una dona que jo tenia, sense enganyar-me, per força moralment, mestressa d'ella mateixa, digna, i a la qual amava follament, què havia de fer? Quan s'estima per primera vegada als 25 anys, després d'haver somniat tota la joventut la dona que hom creu no poder trobar mai, el cor crema les entranyes, les flames d'una passió continguda el fan una brasa candent, perds el fre de la temperància...

Estava malalt, d'inquietud, de febre, de vergonya. Un dia, decidit a tot, vaig aprofitar una absència del seu marit per confessar-li el meu amor. Jo esperava que ella em tregués iradament d'aquella casa, que em bufetegés, que em digués que l'inspirava repugnància i menyspreu. Oh quina sorpresa, quina estranya sorpresa! Em digné que ja ho sabia feia temps, que ho comprenia tot, però que això em passaria... I ens separàrem com uns bons amics.

Si et dic que hauria preferit que m'hagués

menyspreat no em creuràs. I en canvi em semblava voler-ho perquè així no hauria gosat reveure-la i hauria fugit, lluny, ben lluny, a la recerca de l'oblit...

Però havia d'apurar el calze de les tortures. Cada dia l'estimava

més, cada dia li trobava noves gràcies, l'adorava com es deu adorar una deessa en els països idòlatres. Una tarda que vaig trobar-la sola, vaig perdre el cap, i la vaig besar brutalment als llavis. Després vaig fugir com un covard, avergonyit, repugnant de mi mateix. Quan vaig tornar a la raó em vingué l'idea d'anar a casa d'ella i d'explicar al seu marit tota la ignomínia del meu acte... Em rebé ella. El seu marit no hi era. Em digué, somrient, com si res no hagués passat, que jo era un infant, que la vida era un misteri que jo no podria desxifrar i que ella prenia tota la responsabilitat del meu acte...

I l'endemà... L'endemà vingué ella mateixa a oferir-me els seus llavis. Des d'aleshores començà a empal·lidir, a afeblir greument, i al cap d'un temps ja no era més que una ombra i el vermell que cada vegada es posava amb més abundància no arribava a animar la seva cara. Només els ulls li brillaven com dos estels clars, clars...

Ja acabo amic meu. Hem arribat al desenllaç tràgic i incomprensible que la justícia no sap explicar-se. Fa tres setmanes d'això. De bon matí ella es presentà a casa meua i vaig obrir-li la porta de la meua cambra. Estava lívida, descomposta. Asseguda a una vora del llit, la mirada fixa, els ulls mig tancats, em parlà així, per darrera vegada:

«Si és veritat que tú m'estimes sabràs comprendre el meu dolor. Jo he estat un ésser excepcional, m'ho creia almenys. He volgut viure, tal com pensava, tan alt com la bellesa. Hom m'estimava perquè jo estimava. Volia demostrar a Déu, que es plany del gènere humà, que hi han éssers dignes de llur Creador. He volgut, he volgut, i jo em creia que es pot el que es vol...

«He volgut lluitar, vèncer la Natura que jo trobava egoista i immoral en la seva bellesa. Jo he volgut ésser un déu... i ara... mira'm, cerca'm de cap a peus, pega'm, crema'm, no sóc més que instint bestial, no sóc més que una cosa menyspreable que cal destruir pel bé i per la bellesa. El meu cap, on s'estatjaven tan bells pensaments, mereix ésser aixafat, per càstig de no haver sabut mantenir-se a la seva altura. La vida mana i cal obeir-li... De genolls t'ho imploro. Acaba'm, mata'm mentre encara em resta un moment de llum, mentre encara pugui «voler», mentre encara pugui plorar la meua estrella que se'n va, que es fon per moments...

«L'amor, l'amor, només hi ha això... No vull mirar més, tanco els ulls per no tornar-Jos a obrir, només et veig a tu... Però abans de morir abraça'm, besa'm com aquell dia en què em besaves per primera vegada...»

Semblà un espasme de folia. Dient això m'agafà entre els seus braços i em besà amb un frenesí inoblidable... No puc descriure aquell bes, de salvació o de pecat, d'amor o de passió febril, no el podré oblidar mai més. Fou de comiat... El tinc aquí, que em crema, que m'ofega...

Quan vaig tornar en mi ella estava... tal com la varen trobar... —

D. DE B. (trad.)

DOLORES DEL RÍO

Aquesta noia mexicana, de família mestitja, però aristocràtica, ha guanyat de pressa la suprema categoria cinematogràfica: ja és una «star». Treballa per la casa Fox.

LLETRA DE PARÍS

1929: MICHELET O LA REPÚBLICA
DELS PROFESSORS. — LHOTE I LA MAR

PER ADOLF FALGAIROLLE

EN lloc dels ex-vots en venda a les botigues avui es troben recomanacions, petites imatges que colpeixen ràpidament la vista per llur dibuix i llur colorit directes que representen al vianant llur gest perillós i inestètic quan puja a reculons en un tramvia en marxa. En lloc de comptar en el miracle que en el moment àlgid intercedirà en favor del pobre inhàbil, hom el vacuna per la suggestió amb auxili d'una tricromia. Aplicant — i sota pena de mort per aixafament — el principi del Codi civil al Codi de la carretera, els regidors municipals diuen: «Ningú no pot ignorar la llei de la circulació». En el domini financer els governants cerquen també d'establir una circulació segura de les riqueses, i per mantenir els governs a recés de les sorpreses, pretenen estabilitzar. Us agrada l'estabilització? La volen implantar pertot! La lira és estabilitzada, el franc ho serà i la pesseta també, i el lei, el yen... i qui sap? potser fins les fitxes de canvi de l'Adrogueria central de la República de Sant Marí.

Tanmateix Alemanya i França estan preocupades: què sortirà de llurs eleccions? Ah, quan vindrà l'estabilització en el ram de la política! El centenari de Mistral s'acosta, però les seves idees semblen influir ben poc en els programes dels candidats. La lluita — des del punt de vista ideal, pel poc que en resta — és seriosa entre el Nacionalisme, sota formes diferents, i la col·laboració internacional.

Per arribar-hi, per provar per aquest mitjà d'evitar noves guerres, certs futurs homes polítics (o que mereixerien ésser-ho) donen, en aquests primers dies de gener, l'exemple dels grans homes. Jean Guéhenno exposa el programa polític i social de Michelet que bateja: «L'Evangeli Etern». Peguy s'hauria pogut dir fill espiritual de Miche-

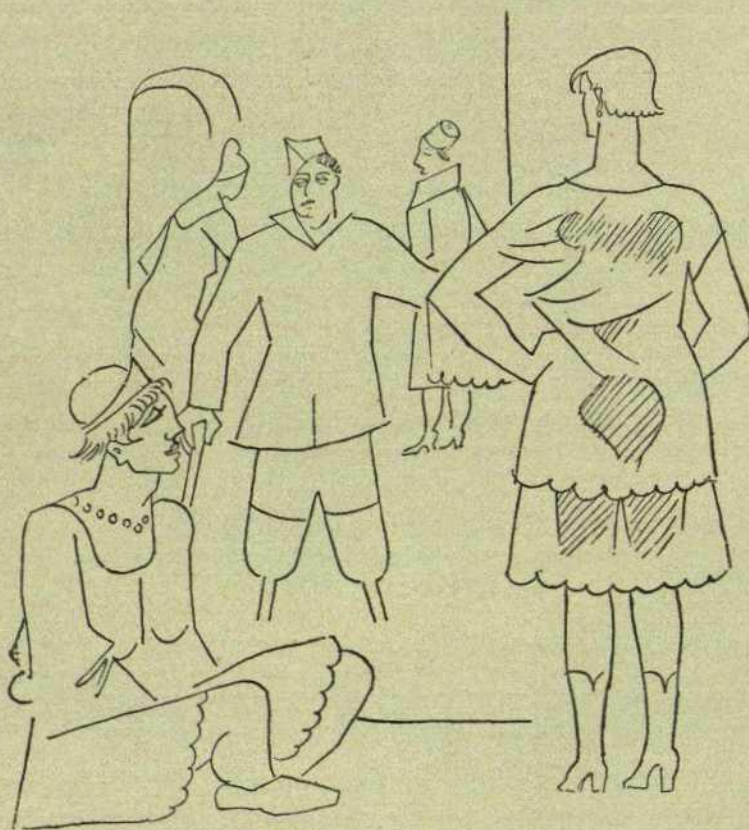
let i Guéhenno demostra com en una democràcia del segle darrer, els pensaments de sobretaula de Luther i les antiguitats de Grimm, podien provocar il·lusions i encantaments. A França (i a Alemanya) no els caldrà témer tant els resultats de les eleccions si algunes ànimes triades presentsin als votants el deure de votar tal com el veia Michelet! Pel cantó religiós, Michelet

lisme estrany entre les èpoques tèrboles de primer quart del segle XIX i el nostre temps. L'establiment d'una nova política podria fer-se a França i a Alemanya, sota la influència de les consideracions que dictaren a Michelet les seves invocacions altruistes a una ampla humanitat. La instrucció accessible als humils, pot determinar el gust de la llibertat i l'exemple d'un Michelet vençut

per l'arribada de les «forces col·lectives» del maquinisme modern fa reflexionar. Conviniria que les persones que amb llur butlletí de vot van a donar una orientació a la política mundial, la qual depèn de l'estat de calma o de l'agitació de França, de la importància concedida a França a les preocupacions socials, segueixen la corba de l'home que, després d'haver fet un somni individualista, es persuadeix cap al tard de la imperiosa necessitat de seguir el sentit humà. No podem obrar, sobretot en la qüestió política, com en altre temps. Com ens adverteix Guéhenno — i això bastaria per caracteritzar la font de les grans paraules del nostre temps — amb el segle XIX, *la vida interior està en perill*. El ciutadà modern ha de pensar en els efectes perniciosos del tirà, que s'ha substituït a les exigències de la fe... Proposant al públic elector, en un moment tan important de la seva història, l'exemple de Michelet, Guéhenno dissocia el patriotisme,

a la Michelet, tan perfectament d'acord amb la consciència de la vida regional, del *chavínisme* agressiu. El desig d'una República més pura, que — i el mot és esplèndid d'esdevenidor i de possibilitats — «associés les ànimes» i, de retop, llancés els faritzeus de la política. Però podem confiar que el votant abans d'anar a les urnes tindrà la precaució de meditar el magnífic evangeli de Jean Guéhenno?

A baix, els líders de les faccions agonit-

Dibuix d'André Lhote per a il·lustrar un llibre de Cocteau

preveia el perill de la materialització que fóra la conseqüència d'un ateisme impositat. Amb una prudència, plena de veritat històrica, Guéhenno analitza la creació del Déu vivent de Michelet. I la doctrina, amagada sota els mots de judici del crític i de l'historiador, d'aquest *metteur au point* del veritable humanisme, el que és generós i assimilable pel poble, ens obliga a pensar (tan vigorosa és l'argumentació d'aquest programa moral) que existeix un paral·le-

zants es barallen per qüestió d'etiquetes: el Radicalisme, el Socialisme, o qualsevol altre *isme*... Discuteixen una delimitació de centímetres entre les zones damunt les quals compten estendre llur imperi, de la mateixa manera que temps enrera vàrem veure els propietaris vitícoles de la regió xampanyesa rivalitzar de zel i d'arguments perquè la línia divisòria del veritable *champagne* i dels vins aixampanyats passés per tal indret. Però el públic — el consumidor — de l'alcohol polític es proposa una sola pregunta: els nous elegits en 1928 me'n donaran o no de vi per beure? I en dir vi, al·ludim tota llei de confort, tota la seguretat que cal al ciutadà. I presta més atenció a les enquestes sobre la situació econòmica que no pas a tots els programes electorals.

Un Lucien Romier ja ha plantejat el problema: «¿Nació o civilització?», i a hores d'ara un André Tardieu es demana: «¿Qui guanyarà, Europa o els Estats Units?». Octavi Homberg per mostrar la importància mundial de les repercussions d'una mala política francesa, enumera: «la França de les cinc parts del món», i és més escoltat en les seves conferències, els seus articles, que no pas un mandari del partit roig, rosa o blanc, o de qualsevol barreja a base d'aquests colors.

Al marge d'un cert grup literari que demana la revisió de la Constitució francesa, un Albert Thibaudet estudia des de les vores del llac de Ginebra: «La República dels professors». Comprovacions importants: els homes que governen a França en 1914 tenien quaranta anys, i doncs, havien assolit llur majoria d'emoció de pensament sota l'Afer Dreyfus. Qui elegeix els homes polítics a França, no és l'elector, sinó el comitè, l'hetnirat grec. (Assimilació genial de l'Afer Alcibiades amb l'Afer Dreyfus). Recança d'algunes anexions per l'Estat, com la laïcització estúpida de la Gran Cartoixa. Inexistència dels diaristes (no dels diaris) en la província francesa. Al meu judici, això és tornar al que deia suara, que el regionalisme, o el mistralisme, eren morts a França. Thibaudet, de més a més, dona la seva definició del Cartel de les esquerres: vi del Benjolais bo per a Lió i que els triomfadors de les eleccions de 1924 han volgut fer beure a tot el país. L'estructura de la República actual és essencialment universitària. D'altra banda, la majoria dels nacionalistes són antics becaris que han arribat mitjançant

concurs de deixebles. Oposició de vegades rancuniosa amb els «hereus», tipus Barrés. Conseqüències: allunyament d'una selecció per obra del vot, èxit d'un diari com *L'Humanité*, subordinació a l'econòmic, en l'economista de dreta, a la política en l'economista d'esquerra. I mentrestant, governen — nodrits de llurs divisions — homes de formació economista (per tant, força patriotes) com Waldeck Rousseau o Poincaré.

«El port», per André Lhote

Conclusió: «França és radical perquè cada quatre anys opta per les idees radicals. I d'altra banda, França soporta mal un govern radical». Albert Thibaudet és un polític d'envergadura.

En el terreny religiós (Thibaudet deplora l'anticlericalisme) discussió a propòsit de l'*Action Française*. El Pare Doncoeur, jesuïta, el dominicà Lajeunie i Jacques Maritain examinen en «Perquè Roma ha parlat» la legitimitat de la condemna del Vaticà. I els electors paren esment en aquesta col·laboració. Mentrestant, el paper possible, en l'Estat, d'un eclesiàstic, no pot pas ésser d'inutilitat. Amb una oportunitat gairebé trasbalsadora, abans de la consulta electoral de 1928, Antoni Redier lliura a les meditacions dels electors la descoberta que acaba de fer: «la veritable vida de Sant Vicens de Paul» és la d'un simple almoïner

de província que, en temps de Richelieu, va reconstruir les regions devastades per la Fronda. Un sant — i quin sant tan angèlic! — pot ésser un mestre dels homes, un *capitost*. Heus ací un fet que donarà arguments al partit catòlic.

Una altra tonada: els «Propos» d'un professor i d'un mestre de filosofia, Alain, que ha definit els «Elements d'una Política Radical», i, abans de votar, un hom escateix, un hom estudia aquests elements.

Què faran entre aquests programes els electors?

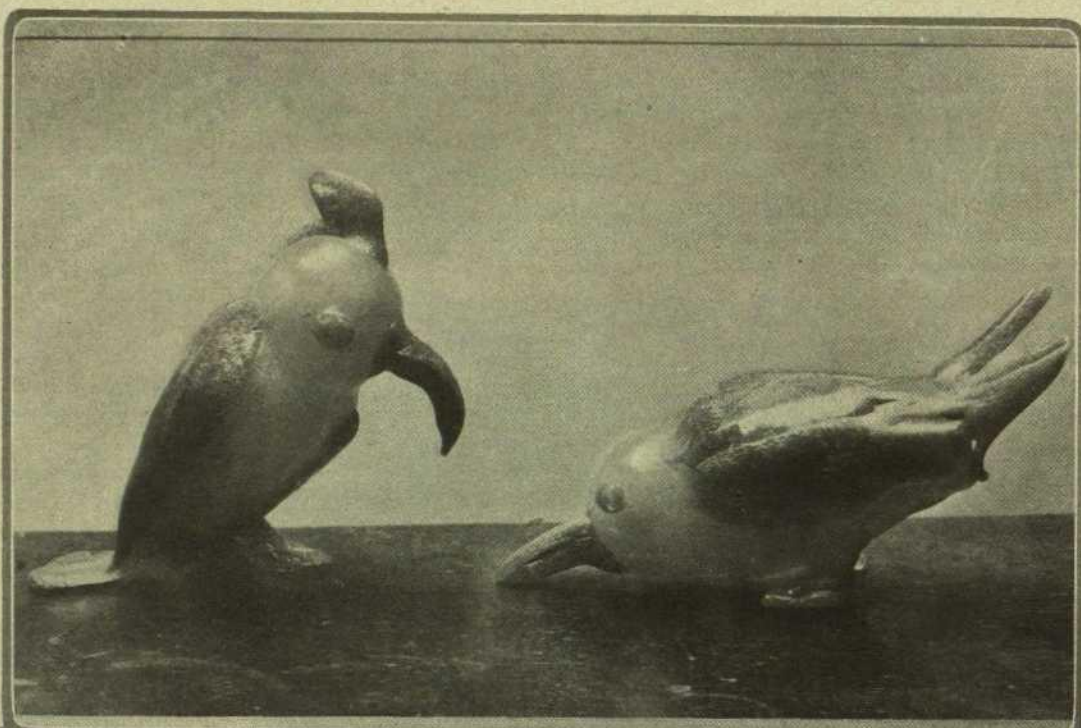
Davant l'incertesa de l'hora tal vegada s'acontentaran d'agafar un vaixell i d'anar-se'n a cercar fortuna als països estrangers. Mai la curiositat de l'altra banda de la mar no ha estat tan rica. Hi pensava passant per l'Avinguda Rapp, passant per una nova botiga, la de l'editor M. P. Tremois. André Lhote, del qual D'ACÍ I D'ALLÀ ha parlat ja, exposa allò que tal vegada és menys exposable per a un artista: els dibuixos, els quadros, les aquarel·les que li han servit per a il·lustrar els llibres. És, com si diguéssim, la música sense la lletra. I bé: cal que Lhote posseeixi de debò el sentit de la il·lustració (és a dir, del descabdellament plàstic d'un pensament, perquè aquests *gouaches*, aquests croquis, aquests estudis) obrint davant els nostres ulls l'ampla intimitat del viatge. Així en «Escalles», il·lustracions per Jean Cocteau, que en aquest llibre curiós, *Chansons de bord*, recollits pel capità de llarga navegació Armand Hayet (alguns exemplars no duen sinó dibuixos!)

tradueixen el misteri de l'alta mar, amb una pesca de la balena que és una petita obra mestra d'impressió de vastitud en pocs trets, la pruija de reembarcar i les enyorances d'a bord, les hores de quart amb la visió del port i dels seus barris sense vergonya... Car les sirenes són l'al·lucinació dels mariners.

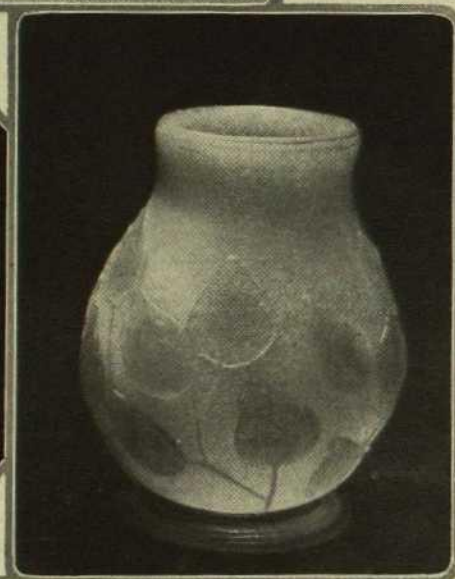
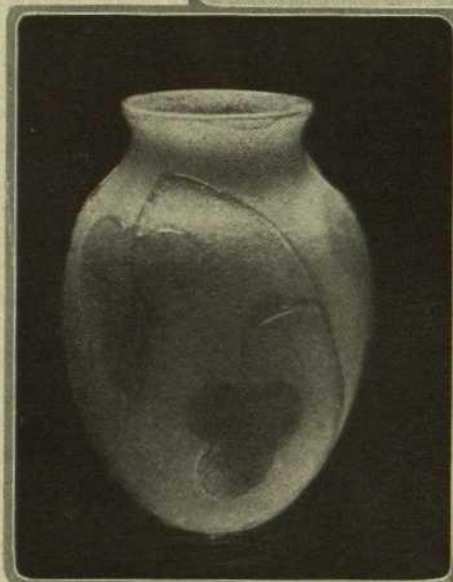
Lhote en pinta de sirenes, sirenes de carn i sang. Els colors de Lhote són més pregonos — capes horitzontals — que mai. Una íntima fusió entre les quilles i les grupes, nascuda del dibuix i acrescudada pel color, fa passar el naufragi pels ulls i esperances de desembarcament per l'esperit de les dones. I aquesta idea de fer escèniques les cançons de mariner està dins la gran tradició de la imatge parlant, piadosa, laica, pagana — o voluptuosa que és la qui les conté totes.

**ELS VI-
DRES
DE JOAN
SALA**

**Un pròxim
esdeve-
niment
artístic**

Aquest mes seran
exposats a Bar-
celona els vidres
meravellosos d'a-
quest artista de
fama mundial
que continua i
renova la gran
tradició vidriera
de Catalunya.

Ocells policroms
de bec enorme,
peixos plans i
translúcids, pots
de delicadíssima
transparència,
acrediten bé prou
l'art d'aquest mà-
gic del vidre.

GELOSIA

PER E. DIDRING

UNA colla d'amics sèiem a la platja d'un poblat deliciós i Francesc de Malani ens contà el següent conte: La gelosia és una malaltia horrorosa. Després del mal de queixal és la malaltia que amb més poc temps pot fer tornar boja a una persona. Com tota malaltia produïda a conseqüència de l'amor, té l'inconvenient de trastornar totes les idees sobre la moral i la justícia, idees que ja havien estat trastornades en un grau molt elevat per l'amor. És per això que les accions d'un enamorat huarien d'ésser jutjades per una llei especial, com les d'un boig...

He vist homes als quals se'ls tornà la cara blanca com el guix a causa de la gelosia i que tots els vespres es passejaven davant les finestres de llurs estimades mentre aquestes es divertien flirtant amb un cosí d'Amèrica. He vist homes i dones, gats i gossos, ocells i simis i a tots els he vist portar els senyals de la gelosia. L'únic home que he vist enamorat sense tenir-ne, era un home sord amb ulls d'esmail.

I per a demostrar-vos quant perillosos poden arribar a ésser els homes que agafen aquesta malaltia, us contaré un detall de la meua pròpia vida... Veureu:

Era encara molt jove i el meu pare m'envià a una escola d'agricultura, a l'estranger. Ningú més que el meu pare deu saber per què m'envià a l'altra banda de les fronteres del nostre país, però en tot cas li agraeixo molt. No vaig pas aprendre gran cosa d'agricultura, però vaig aprendre molt bé a no tenir confiança en les persones que ens són cares i això ja és més interessant.

La filla de la casa era gran, prima i fina. Semblava una planta fresca i delicada que sempre tenia necessitat d'agafar-se al primer que trobava, com si el vent l'anés a trencar. I sempre tenia un dels joves disposat a deixar-se recolzar. Els que més l'ajudàvem, però, a no caure, érem En Carrió i jo.

No puc pas dir altra cosa de mi sinó que vaig tenir molt d'èxit a causa del meu nom. Francesc de Malani feia un gran efecte al costat de l'altre pobret que només podia lluir el seu nom tan democràtic de Josep Carrió. No dic pas això perquè dubti que

no era molt més bona persona que jo. Però què hi pot fer tot el valor personal al costat d'un nom que sona bé?

Pobre Carrió, abans de la meua arribada ell havia estat sempre el tot per la Maria. Això ho vaig comprendre més tard en veure que ella li demanava tota classe de favors, però que sempre eren un pretext perquè la bella criatura i jo ens quedéssim sols.

Al començament, En Carrió i jo érem molt amics; anàvem a caçar, d'excursió i a banyar-nos junts, però com més amic em feia amb la Maria, més es desfé el fil de l'amistat entre ell i jo i per fi es tornà tan prim, tan prim, que semblava un fil de tela d'aranya. En Carrió es tornà més callat, els ulls se li enfonsaren més endins, tan endins que a mi gairebé em féu por que no li sortissin un dia per darrera del cap; no s'ocupà més de com anava vestit i no s'afaitava mai. Pobre Carrió!

Als vespres, però, quan la Maria i jo ens miràvem els estels des del jardí que feia una deliciosa olor de gesamí delicat, ell s'amagava darrera les mates com un gat. Les excursions que havíem fet plegats, la caça i la natació s'acabaren i ell sempre feia tots els possibles per evitar-nos a la Maria i a mi. A nosaltres, naturalment, ens feia molta compassió, cosa que no amillorava res, especialment quan la Maria acabava per dir-li, amb la seva veu més dolça: — Digui, Carrió, no voldria tenir l'amabilitat d'anar a buscar el meu abric? De Malani i jo volem anar a passejar una estona... —

Passà un temps agradable, durant el qual la Maria i jo disfrutàvem de les esplèndides bogeries de la joventut. Jo ja gairebé havia oblidat que En Carrió existia, quan un dia es presentà com el Carrió dels primers temps. La seva cara tornà a agafar aquella expressió de jovialitat que s'assemblava força a les caricatures de la lluna que surten en els diaris i revistes. Gairebé em perseguia amb proves d'amistat, em carregava l'escopeta, me la netejava, i no sé pas quina cosa és la que no hauria fet per mi.

De totes maneres era un caràcter distingit i noble, En Carrió.

Una matinada de diumenge que feia un

sol esplèndid i un ventet una mica fresc, En Carrió entrà a la meua habitació i em preguntà si tenia ganes de sortir a la vela i anar després a banyar-nos a una platja llunyana. Ho havíem fet ja moltes vegades, car en aquella platja l'aigua era més blava i més fresca que a la nostra i el bany era allí una veritable delícia.

Em vaig vestir ràpidament i vàrem marxar. El vent era deliciós i en poca estona ens va portar ben enfora. Tots dos estàvem de bon humor i aquella excursió es presentava com una de les més boniques que havíem fet. Quan ja érem molt enfora i la terra només es veia com una cinta a l'horitzó i ja no es distingien més els camps de pujolets i pinedes, En Carrió digué que l'aigua era deliciosa i que podríem prendre el bany allí mateix i preguntà qui s'havia de banyar primer.

Com que jo nedava més bé que ell em vaig tirar a l'aigua. Vaig nedar força estona sota l'aigua. Després em vaig divertir a treure aigua com una petita ballena. Estava allò que es diu com el peix a l'aigua. Però si en aquell moment algú m'hagués preguntat el què passaria, hauria estat un mal profeta. Quan em vaig girar per tornar a la barca, aquesta havia fet mitja volta i era ja molt lluny.

— Carrió! — vaig cridar. — Però, Carrió, què fas?

Però En Carrió no sentia res. En altres ocasions hi sentia molt bé, però aleshores semblava que s'havia tornat sord en un moment. Jo vaig fer un gran esforç, però la barca continuava lluny.

— Carrió! ep! — vaig tornar a cridar. — Carrióóóóó...

En Carrió encara no hi sentia. Estava amagat darrera la vela. Però de totes maneres a mi em semblà veure'l a través d'aquesta, em semblà veure que feia una cara molt mofeta, una cara de lluna plena... No podia pas tenir la intenció de deixar-me ofegar?

La barca anava cada vegada més depressa, i l'única cosa que la podia seguir eren les paraules lletges que jo li cridava. Si en aquest món hi hagués hagut justícia aquella barca s'hauria tombat. Però, res.

La barca corria sobre l'aigua com un llampec, com si es trobés en unes regates...

No hi havia cap dubte. En Carrió m'havia guanyat. Jo vaig abandonar l'esperança de seguir-lo, em vaig tombar i fent el mort vaig començar a pensar el què podia fer.

Era ben clar que la intenció honesta i delicada d'En Carrió era de deixar-me ofegar allí fora com un gat dins d'un sac. Aleshores vaig comprendre la seva amabilitat i sobretot la que m'havia demostrat en dir-me que em banyés primer.

Calia reconèixer que havia ben escollit el lloc de la meua tomba, i era en va que vaig provar de recordar-me de quin cantó resultaven més a prop aquelles muntanyetes tan gracioses. Quan les onades m'aixecaven sobre llurs braços llargs i tous, mirava tan com podia al meu entorn i vaig tenir la sort de descobrir un punt fosc a l'esquerra.

Com que no hi havia pas temps per perdre, vaig nedar cap allà. En Carrió ja veuria que un de Malani sap nedar!

Vaig nedar amb gran art. Primer vaig fer cinc centes braçades corrents, després el mateix nombre d'esquena, dues centes de costat i després surava una estona per a reposar. El temps passava de pressa i ja devia fer més de dues hores que nedava quan vaig veure que m'havia equivocat completament de direcció. Estava molt lluny d'aquell punt fosc que per tant ja es dibuixava com un petit pujol. Era en va que vaig nedar contra la corrent que em portava cap a la dreta del pujol. No hi havia pas res més a fer que resignar-se i continuar nedant, encara que costava molt de passar de llarg al punt de salvació.

La meua esperança era de trobar-hi una vaca pacífica, car els pagesos solien fer-les pasturar vora la mar.

Ja en vaig distingir algunes que pasturaven l'herba tan grassa, però no tingueren un sol pensament per aquell pobre naufrag que necessitava ajut.

Si haguessin sabut quina set i quina gana tenia! Quina delícia hauria estat poder munyir-les, amb la gana que tenia!

Aquell Carrió, aquell Carrió! Sempre em recordaré d'aquell bany.

Vaig calcular que en aquella hora ja devia ésser a casa i que amb veu innocent i commovedora explicava l'horrible desgràcia de la qual havia estat víctima el seu car amic de Malani. No puc pas negar que en aquell moment el meu nom ja no em semblà tan distingit. M'hauria agradat més de dir-me Carrió i rebre la Maria desmaiada als meus braços. Car, naturalment, tindria un desmai en assabentar-se'n. I després començarien a regirar tots els meus papers, obrir calaixos, potser fins i tot telegrafia-rien als meus pares avisant-los de la meua mort.

Això és el que més m'emocionà. Vaig sentir un profund enyorament, vaig recordar totes les grans dates històriques i això

em donà una mica d'ànim. Vaig fer un altre esforç i vaig avançar un bon tros. Després vaig pensar en la travessia de l'Hellespont per Byron i això m'ajudà una hora o més. Però de totes maneres sentia formigues als braços. Ja feia molt temps que havia perdut la sensació de les cames. Suposo que es movien, car encara anava avançant. El que més por em feia era que em costava molt de respirar i això és molt dolent sobretot quan hom no sap si aviat podrà arribar a terra, descansar i menjar, car la gana es feia sentir molt. El pujol amb aquells ulls de vaca tan bonics ja havia desaparegut, però la corrent encara no m'havia deixat arribar fins a terra. Vaig fer un esforç molt gran. Calia arribar a terra!

Semblava com si les ones no es volguessin separar de mi. Es mossegaven al meu entorn com gossos afamats a l'entorn d'un os, em tiraven cap ací i cap allà, de vegades fins i tot arribaven allunyar-me de la costa. Però llavors em vaig enfadar de veres, em vaig servir també dels pensaments de venjança envers En Carrió i vaig arribar a poder sortir del corrent. Com un somni vaig veure una cosa fosca entremig de les mates fresques, després vaig sentir la sorra sota els meus peus i una vegada fora de l'aigua em vaig tombar damunt la platja calenta, adormint-me com un infant.

Em vaig despertar amb la sensació que algú em llepava la cara. Com que el meu gos ho solia fer cada matí, em vaig pensar que era al meu llit i com que sentia fred vaig voler tapar-me. Però com que no em fou possible de trobar les mantes, vaig obrir els ulls i vaig veure un vedell que molt conscientment em rentava la cara.

Com que això no era gens necessari, vaig fer comprendre al vedell la inutilitat de continuar. Tenia tanta gana i tanta set que temia de tornar-me boig. Amb el cor tremolant i l'estómac que em feia mal de tan buit, vaig anar a veure si trobava la mare o la tia del vedell, pasturant per allí a la vora.

Per sort no feia fred, això que ja es feia fosc. No era pas tan fosc encara que no pogués veure una vaca uns metres més lluny. Tot sentint ja el gust de la llet a la boca, la vaig cridar amb els noms més dolços. Però es veu que no hi sentia d'aquella orella.

M'hi vaig atansar. Era una vaca vella, però eixerida. No féu un moviment i això que jo m'acostava en tota la meua nuditat. Per a conquerir-la vaig agafar un grapat d'herba i el portava amb la mà mig aixecada com una estàtua antiga. Em vaig apropar tant que començà a menjar-se l'herba.

— Ja ens comprenem! — vaig pensar. Ella pren l'herba i em pagarà amb llet. Però malgrat la cara de bona fe que feia em va ben enganyar. Era una vaca estèril i tots els vaquers del món no li haurien tret una gota de llet.

Em vaig queixar molt a Nostre Senyor

perquè no m'havia fet néixer herbívor. De tota manera calia aguantar el bon humor, encara que sabia del poc que em podia servir.

La cosa començava a esdevenir molt trista. Un dia trobarien per aquells paratges el cadàver d'un home del qual ningú creuria que s'havia nomenat *De Malani*. Jo mateix em vaig fer un discurs que acaba tristíssim...

Finalment vaig trobar una bassa d'aigua dolça i vaig enganyar l'estómac per una estona, però quan es féu de nit vaig tenir fred i gana i no trobava pas gaire agradable de rodar per allí com Adam en el paradís, però sense Eva, ni serp, ni fruites...

Els vedells s'ajagueren al costat de la vaca i finalment no vaig tenir altre remei que fer el mateix, car començava a fer fresca i no tenia pas forces per fer gimnàstica sueca per a espantar el fred.

La vaca em va fer lloc prop del seu cor i aviat vaig sentir una mica d'escalfor. Segurament que això no era un llit digne del nom que parlava, però també tenia el seu bon costat i és que em vaig jurar a mi mateix de no tenir mai gelosia. El que llavors pensava d'En Carrió no es pot pas dir, però suposo que ningú no exigiria pensaments bonics i poètics d'un home que es veu obligat a passar la nit prop d'una vaca estèril per a no tenir fred.

Una cosa, però, era ben clara. És que havia d'esforçar-me a no adormir-me, car hi havia probabilitats que passés algun pescador per aquell lloc desert. Això no em costà pas gaire, car si m'ajupia una mica, una amable cua de vedell que anava a la caça de mosques em despertava de seguida.

Vaig deixar aquells companys tan atents i vaig decidir passejar un xic. Però això no era pas millor, car encara tenia més gana. Ho vaig haver d'abandonar de por que no em vingués la temptació de degollar un vedell i menjar-me'l.

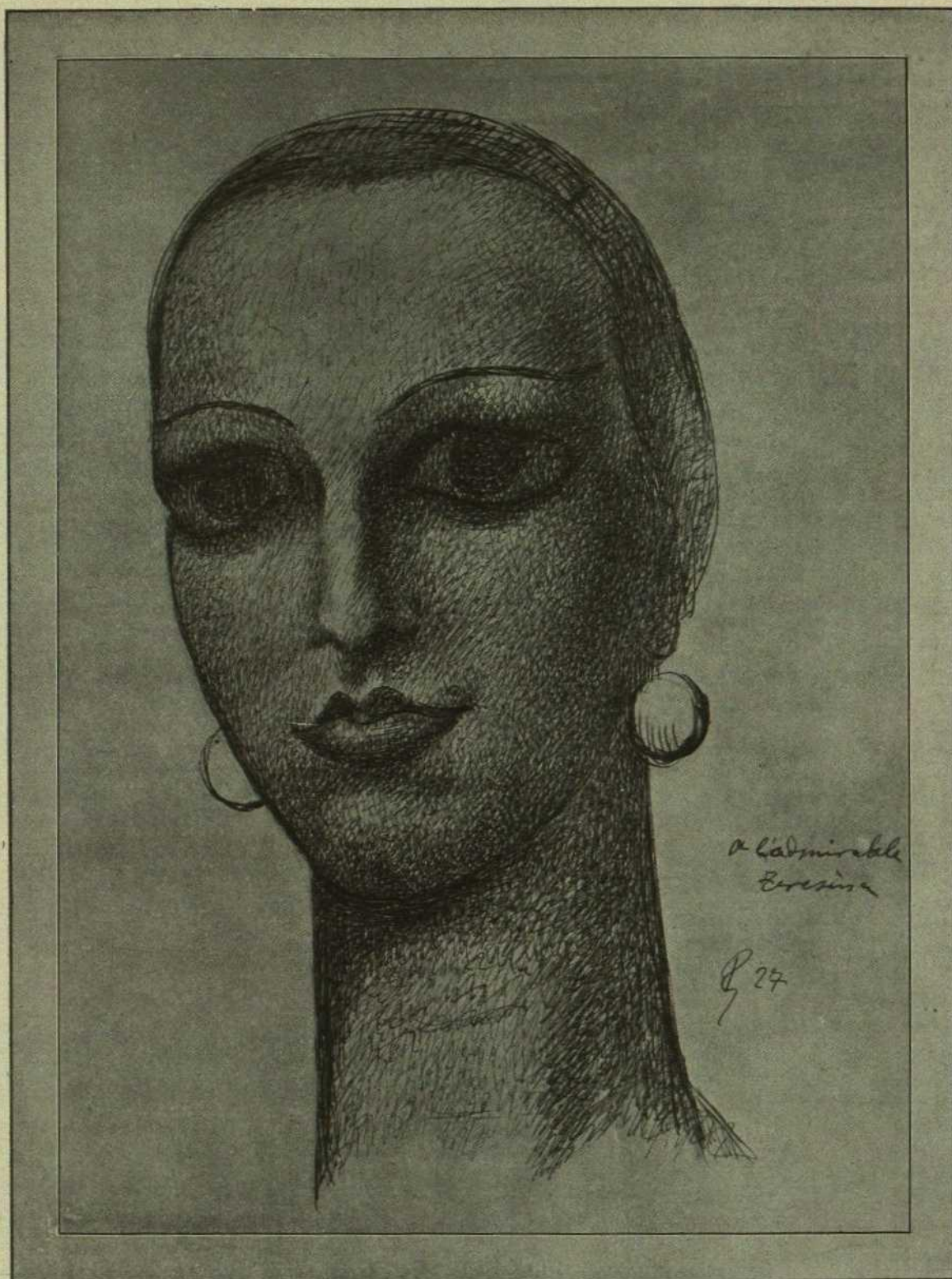
Em va venir una idea excel·lent i era la de ficar-me dins la sorra. Encara era calenta i hi estaria molt bé. Però hi havia l'inconvenient que no em podia moure, car a més petit moviment que feia, la sorra relliscava i m'havia de tornar a tapar. No sé pas com es féu de dia, però és curiós el poc interès que hom té per la naturalesa quan hom té gana, set, fred, son, fatiga i inquietuds.

Els vedells s'aixecaren, varen anar a beure i es tornaren a posar a menjar. La ràbia que fa de veure com els demés s'atipen encara que només sigui d'herba.

Un sol estúpid es llevà com una bola de coure i la vaca encara més estúpida va fer el mateix: Tot era estúpid. L'amic que no era estúpid, era... En Carrió.

No sé pas les hores que vaig passar només amb aigua. No podia pas continuar a nedar, tot el cos em feia mal del dia ante-

(segueix a la pàgina 70)

Retrat de l'admirable dansarina catalana, per Pau Gargallo

CIGNE

A TERESINA BORONAT

Damunt el foc ocult dels teus amors,
 en corbes llonges de blancor polida,
 les ombres del record de tes llangors
 perdudes, passen, i són cendra humida.

Cerques, amic del dol, acerbament
 la tebior d'un dolç coixí de roses,
 uns pits turgents amats. Però, el turment
 et venç, oh cigne!, i duus les ales closes.

Llisca en ton verb d'aram el nom d'aquella
 de qui el fulgor d'un bes la teva cella
 sovint bevia, i era tota amor.

Cerques, oh cigne!, i mors de la dolor,
 sense saber que dins la pura seda
 del teu fullatge, nua, hi portes Leda.

PERE GUILANYÀ

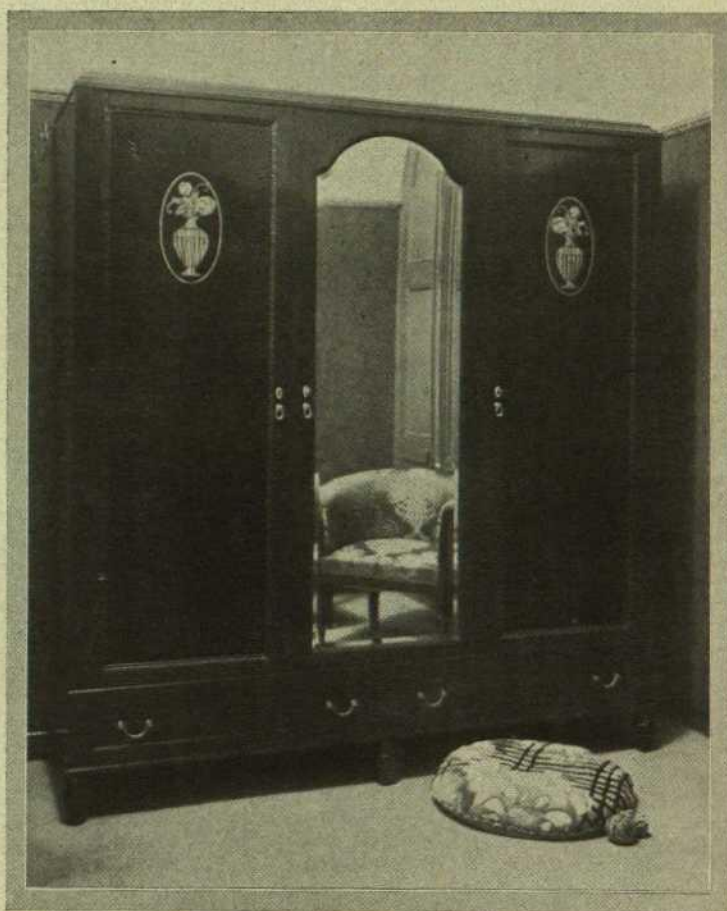
S'ACOSTA EL BON TEMPS...

PREVISIONS OPORTUNES

SOM encara al pic de l'hivern. Però ja, en la nostra contrada, han florit els ametllers que, segons la paraula del poeta no són encara el millor temps, però en tenen tota l'alegria.

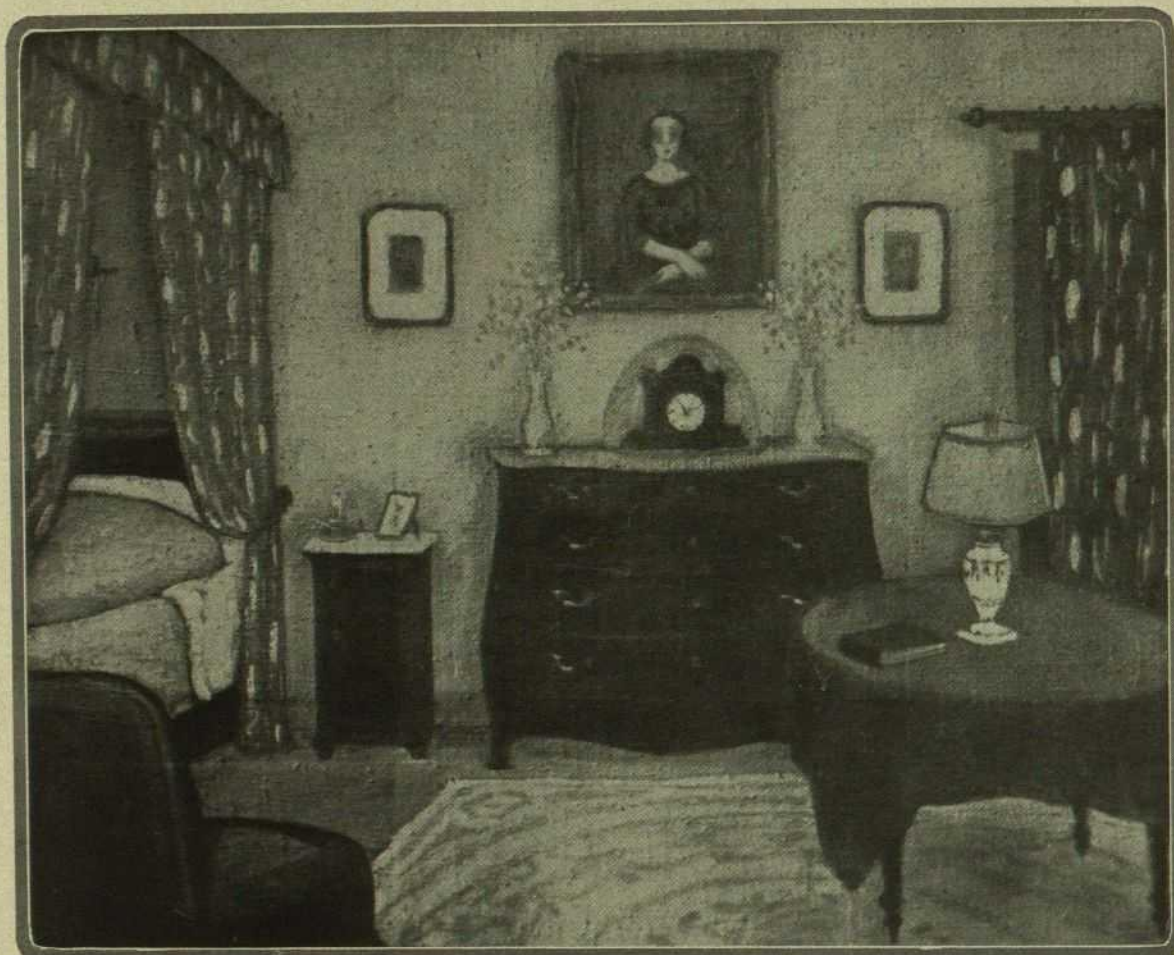
Això vol dir que s'acosta l'època dels casaments. La Primavera és, realment, una de les temporades més indicades per a iniciar l'àrdua col·laboració matrimonial. La revifalla gloriosa de la naturalesa, sembla que s'associa a les idees optimistes dels fundadors de noves llars i de noves famílies...

Tanmateix, al bell mig del gran op-

timisme convé no perdre de vista els aspectes pràctics del problema. Cal trobar pis... Ara com ara, no és gaire difícil de trobar un habitatge avinent. Suposem que els promesos ja l'han trobat i completament a mesura de llur gust i de llur butxaca... Molt bé. Ara cal moblar la casa. És fàcil perquè sobren moblistes; n'hi ha com qui diu a cada cantonada... De tota manera, el moblament de la casa no és un afer banal que es pugui resoldre a base d'inspiracions sobtades. Convé, ara que hi són a temps, que els promesos dediquin alguns minuts a estudiar llur gust i a depurar-lo si cal. No és recomanable que ningú compri a la babalà el llit que ha de presidir l'alcova nupcial, ni l'armari que ha de veure així que obre els ulls... Val la pena de fer les coses amb seny i amb tacte.

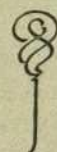
No us sàpiga, doncs, greu de saber que el moblista Raimond Vayreda sempre està a les vostres ordres per a projectar un parament digne i pràctic, modern i confortable. — J. F.

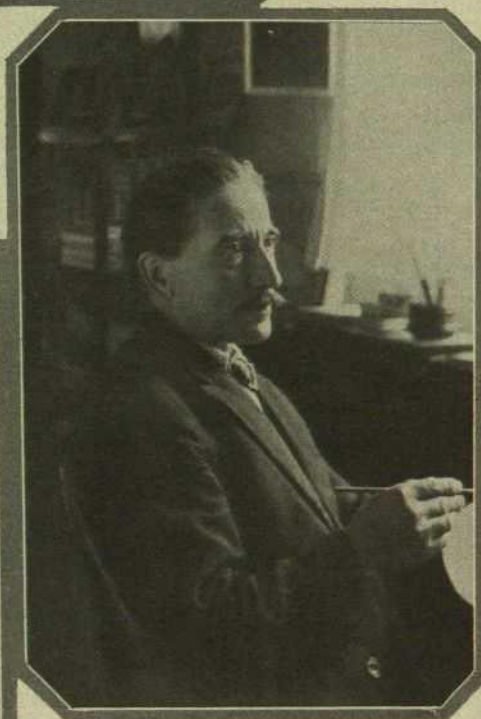
Un interior modest ple
d'una ingènua poesia

TORNÉ- ESQUIUS

L'exquisit ar-
tista ha tornat
a Catalunya
amb una bella
col·lecció de
dibuixos i pin-
tures que ha
exposat a la
Sala Parés.

Dos infants emba-
dalits davant una
cistella de fruita

En Torné-Esquius en
el seu taller de París

LLIÇÓ

*Ciutat de pedres grises,
de nits interminables, de lívid plovisqueig,
de fondes campanades, de velles fonedisses,
de múltiples levites, d'amor sense festeig.*

*Col·legi d'eclesiàstics que sembla una caserna,
amb patis sense gràcia, amb portes colossals,
amb fosca sempiterna
que mulla la pintura que fa caure la calç.*

*Estudi quadrilàter,
estudi trigidíssim, estudi sense llum,
on tussen els alumnes sots l'ègida del pàter
que fuma per voltar-se d'atmosfera de fum.*

*Lliçó feixuga i llarga
— vint planes sense estampes, versets, ni rodolins —
que vessen ciència sobre la mar, la limfa amarga,
la fauna de les aigües i els arbres submarins.*

*— La mar! — pensa un alumne, malmès per l'enyorança
del poble maternal.
I veu la plana mòbil que fuig i que s'atança
trenant cançons de joia, llençant foc de fornai,
jugant amb les gavines
de nàcar i d'argent,
bressant veles llatines
que es pleguen dins la calma, que s'inflen sota el vent.*

SARAH

*Sarah, la gràcil minyona,
era filla del botxi.
Son pare, mala persona,
feia tràfecs amb sagí,
es menjava el greix amb cona
i tot temps bevia vi.*

*Quan vaig llucar sa burgada
era vora un fontinyol.
— Porto la gorja assecada —
li vaig dir amb veu de dol.
I em donà l'aigua aromada
de romani i de mentol.*

*Una nit càlida i bella
feien a la plaça balls.
Jo, l'estrany sense parella,
m'avorria entre badalls.*

*I me va convidar ella,
gaia i sense escarafalls.*

*En retornar a ma via,
una mica a contracor,
la donzella se fonia
en els espasmes d'un plor
a l'ensem que em trametia,
tota mullada, una flor.*

*Sarah, la gràcil minyona,
era filla del botxi.
Son pare mala persona,
feia tràfecs amb sagí,
es menjava el greix amb cona
i tot temps bevia vi.*

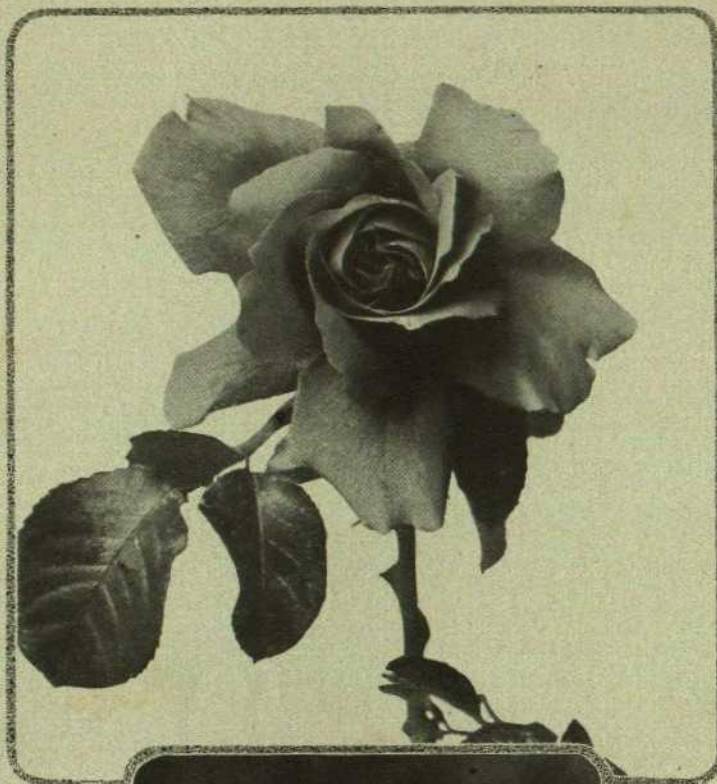
ALMELA I VIVES

UNS diuen que és miracle, altres que no ho és; el lector judicarà. Heus aquí el cas: prendre una mica del pol·len o polsim masculí d'una rosa i, ben de matinet, posar-lo al pistil d'una altra rosa i cobrir-la amb un velet de glassa blanca, com les núvies: això esquiva els borinots que podrien dur un altre pol·len o polsim perturbador; esperar que el fruit del roser maduri; que, passat l'any, es pugui sembrar la llavor; que neixi, que creixi un roset; empeltar-lo damunt d'un roser salvatge i veure a la fi, al cap d'anys, com floreix i dona roses, que no són ni com el pare ni com la mare, sinó noves, de forma, de color, d'actitud, d'olor i de tot el que vulgueu. Si això no és un miracle, ni mai. A Sant Feliu es fa cada any, i no als Sants Feliu de muntanya o de la Costa Brava, que són cars d'anar a veure, i que qualsevol se'n fial Aquí, a Sant Feliu del Llobregat, a casa del roserista Pere Dot, dins un hortet que dona a una riera vestida de pins: aquí als ulls de tothom, es fa el miracle.

Aquest mateix miracle del naixement de roses noves es verifica des de fa moltes desenes d'anys, a Anglaterra, França, Holanda, Alema-

nya, Amèrica del Nord i altres països que sentim no recordar. Anualment, en llocs assenyalats i prestigiosos, es reuneixen assemblees de roses, on es contrasten les valors de les que acaben de venir al món. El Concurs Internacional de Roses noves de Bagatelle, instaurat a París, pel senyor Joan C. N. Forestier, ha pres una importància mundial, i l'única medalla d'or de la Vila de París, que anualment s'hi dona, és disputada per les roses més fines que dels quatre cantons del món hi concorren. El Jurat, també internacional, a més no poder ésser-ho, és minuciós i estricte, com puc assegurar-ho, per haver-ne format part, en anys diversos. La ressonància universal del fall que farà vendre i escampar-se

sobre els tres continents la rosa premiada, justifica la circumspècció del Jurat. Aquest any el Senyor Pere Dot, de Sant Feliu, ha obtingut la medalla d'or de Bagatelle, amb la rosa «Madame Gregoire Stæchelin». Als que coneixem els seus mètodes de treball i la seva alta constància, no ens sorpren gens el veure'l així arrengrerat entre els capdavanters dels roseristes. Jo no sóc dels que creuen que una cosa mediocre, pel fet d'ésser catalana, es pot prendre per excel·lent: així

A sobre.—Rosa Mari Dot
A sota.—Rosa Angel Guimerà

Les roses de Sant Feliu

...
Un bell es-
forç de
l'horticultura
catalana
...

Rosa O. Junyent

Rosa Director Rubió

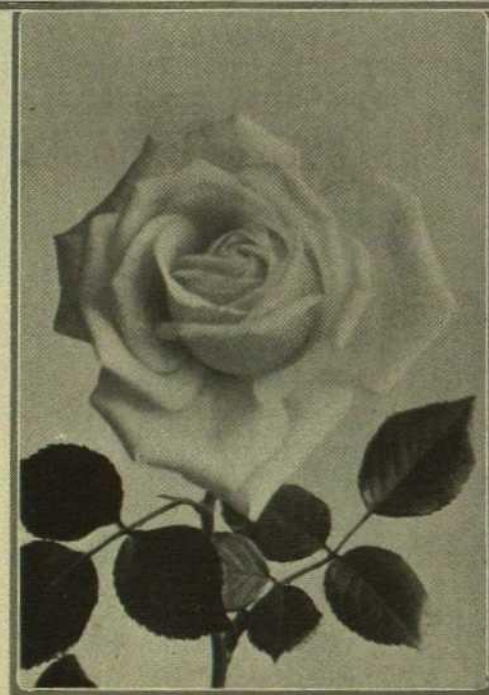
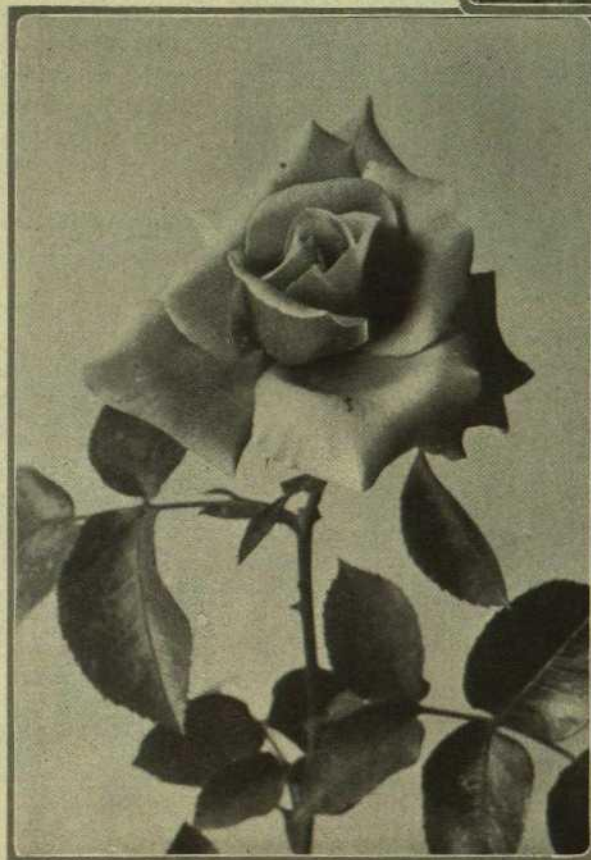
doncs, jo no escriuria aquest article si em pensés que una part del mèrit de les roses d'En Dot consistís en què son fetes a casa nostra. Aquesta protecció aranzelària del xovinisme, ens comença de fer nosa com un vestit massa estret. Les roses d'En Dot estan bé, estan bé perquè estan bé. El roser «Madame Gregoire Stæchelin», es meravellós a la primavera: fill de «Frau Karl Druschki» × «Château de Clos Vougeot», ha sortit sarmantós o sigui d'emparrar, molt vigorós i, amb flors grosses i oloroses, delicadament rosades, i de pètals ondulats. El roser «Mari Dot», que té Diploma d'Honor de Bagatelle (1926) és una altra magnífica planta, de baix port, amb el fullatge verd lluent, i les roses abundantíssimes, d'un color entre groc, salmó i rosa, i duren fins a les glaçades de desembre.

Aquestes planes no són les d'una revista tècnica i massa detalls es farien feixucs. El lector els trobaria, si els cerqués, a les publicacions especialitzades: *Revue Horticole*, *Gardener's Chronicle* o al Butlletí del nostre Foment Nacional d'Horticultura. Aquí, només vull fer notar una conseqüència, molt divertida, de l'obtenció de les roses d'En Dot. Fins fa pocs anys, la quasi totalitat dels noms de roses conegudes eren estrangers: Príncep de Bulgària, Baronesa de Rotschild, Duquesa de Sutherland, K of K (Kitchener of Kartoum), Madame Edouard Herriot, per dir-ne algunes triades a l'atzar. Ara ens trobem que noms com «Angel Guimerà», «Apel·les Mestres», «Olegari Junyent», «Li Burés», «Director Rubió», «Pardinas Bonet», «Margarida Riera» i «Frederic Casas» (fent costat al vell «Joaquim Aldrofeu») s'escampen pel món, batejant els rosers nats a Sant Feliu. Això sí que és particularment notable, pel simple fet d'ésser noms d'aquí. El vell roserista holandès, acostant les ulleres de vidre gruixut als trossets de fusta, que, lligats als rosers, porten els noms, s'esforçarà a llegir-los i a pronunciar-los; l'estrella de Hollywood, per ventura, els pronunciarà a l'andalusa; el frare, dins un vergeret de Terra Santa, l'anglès de mitja edat als jardins públics, el turc a Smirna, i potser un comissari del poble, retirat als afores de Moscou, tots ells miraran entenedrissos la nova rosa que ve de Sant Feliu amb un nom d'aspecte desacostumat. L'obra d'En Pere Dot haurà estat aquesta: crear uns rosers d'una valor internacional indiscutible i fer-los servir de vehicle per als nostres noms catalans.

I la moralitat que sembla venir ara com l'anell al dit és: que procurem, cada u de nosaltres, que el nostre nom no sigui indigne de la rosa que bateja o que pugui batejar.

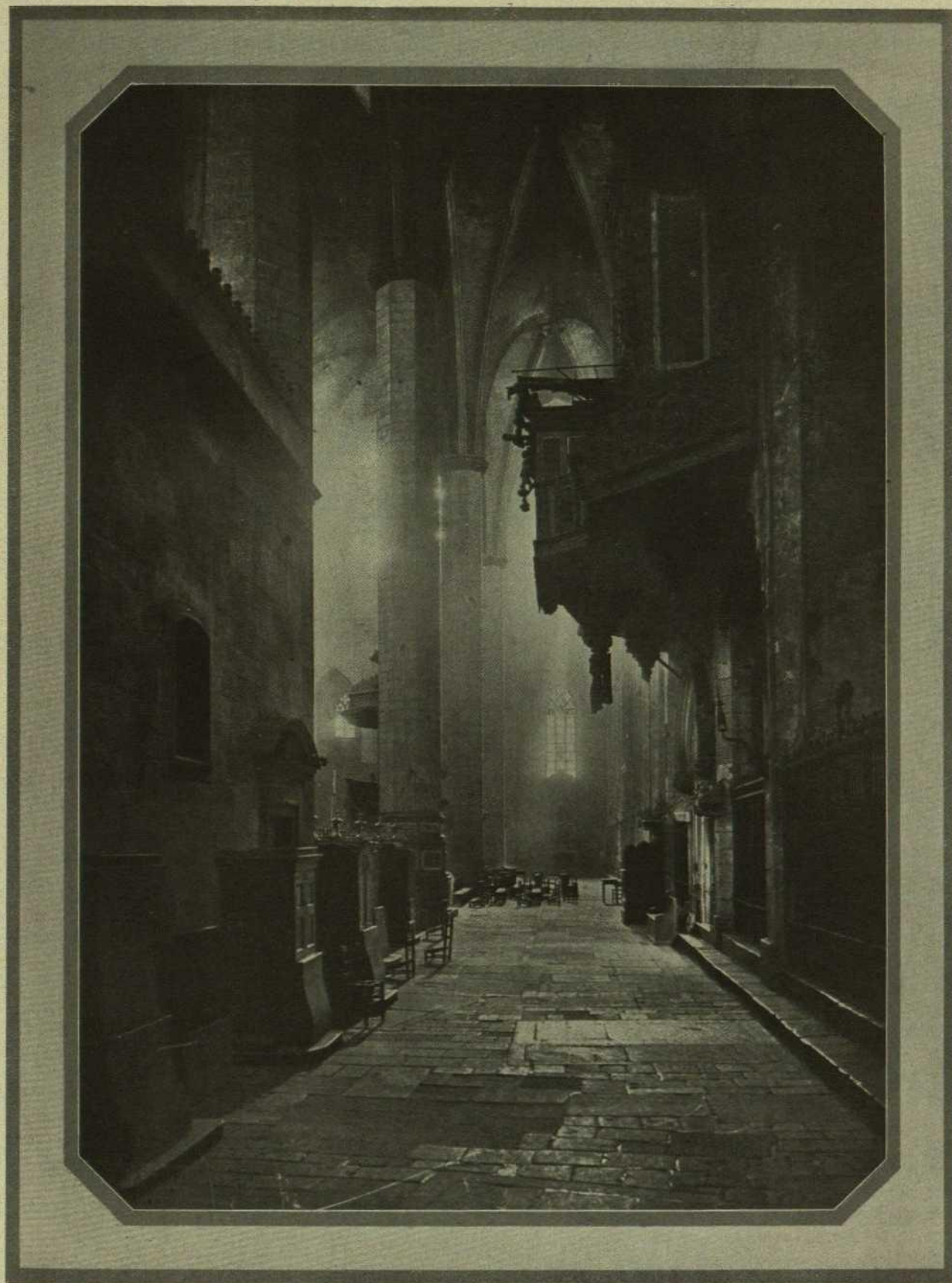
NICOLAU M.ª RUBIÓ
I TUDURÍ

ARQUITECTE

(A dalt): Un roser Mme. Gregoire Stæchelin. — (A sota): «Canigó», rosa blanca obtenció de Mme. Rivoire

Mme. Gregoire Stæchelin. Medalla d'or de Bagatelle

Ant. Arxiu Mas

UNA NAU LATERAL DE SANTA MARIA DE LA MAR

Després de la Seu, meravella del gòtic català, cap altra església de Barcelona no pot comparar-se amb gràcia i emoció a la vella església de Santa Maria de la Mar.

Un grup de genets romanesos

Romania, film d'una tradició lingüística

ELS SOLDATS DE TRAJÀ I DE SANT JORDI. —
L'OBRA DE RAFFET. — UNA SARDANA ROMANESA?

Els noms dels erudits Rubió i Lluch, Nicolau d'Olwer, Puig i Cadafalch, etc. que han pres part aquests darrers anys als Congressos de bizantinologia celebrats a Romania han contribuït a estrènyer les relacions intel·lectuals entre les nacions que un mateix origen hauria hagut de mantenir sempre en relacions fraternals. La publicació dels treballs catalans en el Butlletí de la Secció Històrica de l'Acadèmia Romanesa, al costat d'articles sobre Manuel II Paleòleg i els Reis d'Aragó, del Professor romanès Constantí Marinesco, són altres tants testimonis dels bescanvis artístics, polítics i religiosos entre Romania i el Reialme aragonès.

Però també en els monuments i els museus es retroben els vestigis d'una supervivència original. Els Romanesos havien estat penetrats per la civilització romana, *molt abans que els soldats de Trajà imposessin al país una llei definitivament romana*. Després de la victòria, fet purament militar, Trajà va fer una obra colossal de colonitzador, amb un do i una consciència de la colonització que desment la incapacitat colonitzadora que els enemics de la llatinitat atorguen tan generosament als pobles llatins. Hi ha sobretot a Romania el fet de la llengua.

Ha estat per no veure submergit llur idioma de niçaga llatina, que els romanesos a través de la història (quinze segles de

lluïtes coratjoses contra els invasors!) han refusat sempre de pertànyer als estrangers, així fossin turcs, grecs, alemanys o austríacs... I tota aquesta història es fa visible palesament, plàsticament, en les pedres, les

Figuri dibuixat per Raffet

sedes, els fulls de paper que registren la civilització d'un país.

El viatger, baldament apressat, que ressegueix Romania, troba de primer antuvi les ruïnes del monument d'Adam Clissi, elevat en els anys 103-109 de la nostra era, per ordre de Trajà, probablement sobre projecte d'Apolodor de Damasc, un arquitecte remarcable que coneixia la valor dels ensenyaments orientals. Però la cosa més notable d'aquest monument és que fou bastit pels legionaris i pels obrers locals. I aquest testimoni monumental de l'antiga *Tropheum Trajani* sorprèn avui el viatger per la reconstitució arcaica dels models moderns de la vida romana. La carreta de quatre rodes altes (amb vuit radis simbòlics tal com la trobem en els Santuaris grecs i en les catedrals franceses), de post elavada i gairebé sense caixa és el mateix que es veu damunt els camins de Romania. I les vestes dels portant-estandarts romans s'assemblen estranyament a les que duen els venedors de diaris de Bucarest.

Ètnicament els tipus d'aquests indígenes no difereixen del dels homes que topeu al camp de Nimes o de Tarragona. Hi ha identitat de tipus... i de llegenda. I un hom s'admira de veure semblants supervivències, pures i sense barreja, després que el territori de Romania ha estat envaït, sollat, isolat tantes de vegades per pobles que no

tenien res de llatí, ni tan sols d'uropeu. L'única explicació possible cal cercar-la en un miracle de l'esperit. Romania ha aguantat, a *tenu* com deien els francesos durant la guerra, perquè volia salvaguardar una herència preciosa.

Aquesta herència on se troba més clarament és en el museu de l'Exèrcit. No trobaríem en aquest fet un símbol bel·licós, segons el qual és a l'ombra de les arnes que les herències de la família nacional tenen més probabilitats de subsistir? Sens dubte. Cal, en primer terme un esperit a salvar; en segon terme, una força per a defensar-lo.

El conservador d'aquest museu de l'Exèrcit, un general ferit a la guerra, em mostra la bandera més cara als romanesos: la bandera d'Esteve el Gran (1457-1504) que deu la seva tornada a la capital romanesa a la victòria dels Aliats. La meua sorpresa arriba al summum quan trobo sobre aquest tros de vellut de Venècia d'un roig pujat, el brodat mediterrani representant Sant Jordi. Diríeu que esteu en presència d'un joell català... I la llegenda és la mateixa, aquí escrita en fil d'or i redactada en vell eslavó. Heus ací en perfecte estat de conservació el senyal distintiu del Príncep de Moldàvia que, sota aquesta piadosa advocació, va menar les seves tropes a la victòria. L'esmentat Príncep, cap al 1500 havia enviat la seva senyera a un convent del Mont Athos. Durant la guerra gran, el monestir va ésser ocupat pels aliats que varen apoderar-se de la relíquia i la tornaren a Romania.

I com he de romandre impassible, en veure al costat d'aquest gloriós trofeu, un testimoni, un testimoni vivent de la tossuderia romanesa a mantenir independent un país lliure? Em trobo al davant d'una miniatura del *Chronicon pictum Vindobonense* (segle XIV) que representa un combat en 1330 entre els romanesos i el Rei angerí d'Hongria Carles Robert. És curiós d'observar en aquesta miniatura la manera deficientíssima com van equipats els soldats romanesos davant la magnificència dels hongaresos, sempre preparats per a la guerra.

Ja sé que avui no és la moda d'anar a cercar les pregoneses sentimentals d'un poble en els seus arsenals. I tanmateix es aquí on hi ha més facilitat per a trobar l'ànima romanesa. Si voleu comprendre la posició

geogràfica, ètnica, artística de Romania, cal que visiteu el museu nacional militar de Bucarest. Ah, la raça llatina no és pas una paraula vana! Durant segles, ara contra els moros, (com a la Península Ibèrica), adés contra els germànics (com a Bèlgica), els romanesos han hagut de lluitar. Mai no han volgut abandonar llurs drets de des-

El tambor major, dibuix de Raffet

cendents d'un Emperador llatí i aquest doble caràcter de pagesos tossuts i de fills de la cultura romana, esclata en totes les vitrines del museu.

En el segle propassat, decidits a alliberar-se d'un cop de les inacabables amenaces que els voltaven, els romanesos varen reconstituir llur exèrcit. I com que eren llatins i tenien delit d'ésser-ho, tingueren abans de tot una preocupació d'elegància!

Varen començar per demanar el dibuix dels uniformes. Cert que també varen pensar en armes i en organització, però primer es varen preocupar de fer goig. L'artista al qual s'adreçaren era no altre que Raffet. L'artista va fer el viatge a Bucarest.

L'amable cap del museu m'ha autoritzat ha reproduir al D'ACÍ i D'ALLÀ algunes fotos dels croquis de l'artista francès que esdevingué figurinista de la infanteria valaca.

Tot pensant en aquests dibuixos que revelen les preocupacions decoratives del poble romanès, vaig anar a veure dansar la *hora*, dansa tan netament mediterrània que fa pensar en la sardana.

La fotografia que dono amb aquest article demostrarà d'una manera ràpida i eficient que l'acostament del ball nacional romanès i de la bella dansa empordanesa no és fet simplement per a demostrar una tesi que m'és cara.

No sols el parentiu amb Catalunya, sinó el parentiu amb Provença resta demostrat quan contemplem aquests cavallers de Braschov, mena de *guardians* de bestiar, vestits de festa, gairebé a la moda provençal d'antany.

I bé: aquesta unitat mediterrània és deguda exclusivament a l'identitat dels orígens lingüístics. És perquè altre temps varen parlar llatí, que els romanesos, com els catalans i els provençals, han conservat (separats de llurs germans per la terrible frontera sèrbia i les invasions turques o germàniques) el segell autèntic de la llatinitat.

Per conservar llur idioma els romanesos han mort a milers, a través del temps i de l'espai, d'ençà de la fi de l'Imperi fins a 1918, des de les vores del Danubi fins als Cárpat. Una llengua no pot subsistir sinó quan els que la parlen són disposats a donar llur vida per ella.

Heus ací la lliçó més punyent que pot treure el viatger que travessi la nostra Romania, amb els ulls oberts i les orelles amatents. Aleshores l'occidental comprèn que aquest país tan llunyà, tan separat dels altres és una sentinella avarçada sobre els termenals boirosos d'aquell tros d'Àsia mal europeïtzada, vull dir Rússia, vulgui estrènyer els llaços que la lliuen moralment i consanguíniament als països mediterranis.

ETELIEN TONESCU

La sardana romanesa: «la hora»

La vida a París...

El dia d'una "Parisienne"

Que sigui a l'estiu o a l'hivern, a la tardor o a la primavera, la dona parisienca és sempre matinera. Àdhuc la dona *chic*? se'm preguntarà. Sí. L'aristòcrata, l'artista, la dona de luxe que explota la seva joventut per fer bonic, es llèva de bona hora. L'ambient, els costums, la manera de viure hi obliguen. Hi ha ciutats que viuen a la nit i d'altres que viuen de dia. París, és més una ciutat de dia que de nit. La *Parisienne chic* es fa despertar de-

matí perquè necessita molt de temps per a la seva *toilette*. Del bany fins a l'últim retoc de maquillatge passa un parell d'hores com aquell qui res. Després cal comptar l'abillar-se, el desdijuni, la visita als magatzems, i cal ésser a les dotze a taula per a esmorzar... Veieu un exemple gràfic en la vida d'aquesta admirable i gentilíssima estrella cinematogràfica que es diu Lucienne Legrand que ha volgut revelar-nos, punt per punt, tots els moments d'una de les seves jornades habituals de vida parisienca.

Voleu que, valent-nos d'aquell miraculós *passé-partout* dels operadors cinematogràfics, o de la màgica careta de Sígfrid que usen sovint els novel·listes per a tafanejar els secrets de llurs personatges, ens introduïm a la deliciosa cambra de Lucienne Legrand per a curiosejar-hi una estona i explicar-vos els seus detalls més interessants?

tons obscurs. Els mobles són superbs, de cap estil determinat, però confortables, luxosos, bonics. Vora el llit on encara somnia aquella nina de cabells daurats que tant hem admirat a la pantalla, vestida de reina o fent d'educanda maliciosa, hi ha una tauleta moníssima. Uns llibres, unes capses de bombons, un vetllador amb un vestit de seda i un telèfon... Eh?... Sí, és el timbre del telèfon. No ens movem del nostre invisible observatori. El timbre insis-

teix, impertorbable, cridant la nina adormida, desvetllant-la potser d'un somni de color de rosa. Es desperta, es frega els ulls com un infant mandrós, s'estira graciosament...

— Diguin? — exclama agafant el telèfon i asseient-se al llit.

— Ets tu? — continua Lucienne Legrand —. És clar que dormia; són les nou del matí... Oh, sí. Tinc el dia ocupat. La modista, el joier, un vernissatge, dues visites ineludibles... Ocupadíssima, amiga meua. La nit? No. Tinc tres compromisos, però fent un petit sacrifici potser els podria reduir a dos. Entès, doncs. A l'hora del te en parlarem...

Penja el telèfon i apreta el botó d'un timbre. Agafa novament l'aparell. Una veu femenina li diu: — El bany està a punt, senyoreta.

La finíssima camisa de nit desapareix sota les ales de seda rosa d'una roba de cambra. La parisienca es lleva... S'ençamina vers el bany, fins on no tenim el coratge de seguir-la. Esperem uns minuts darrera el màgic paravent que ens protegeix per a reveure-la a punt de prendre's el seu desdijuni dintre de poc. La cambrera deixa un servei de te damunt d'una tauleta a la vora del llit. El desdijuni de la parisienca és lleuger, lleugeríssim... Una pasta, una tassa de te. El matí és curt a París i les hores que manquen fins a migdia s'esmunyen sense adonar-se'n entre la *toilette* — ja hem dit que és feina llarga — i la visita als magatzems.

De com el telèfon serveix de despertador...

A fora fa fred. La boira glacial humiteja l'abric i us embolcalla en el seu núvol gris. Del desert polar al paradís d'un jardí primaveral no sentiríeu impressió més agradable que en sortir del carrer i entrar a la cambra de Lucienne Legrand. La calefacció, suavitzada per un vapor graduat que no deixa secar l'aire, té l'habitació de la nostra artista a una temperatura quasi tropical. La cambra abunda en tapissos magnífics, de

Davant del tocador...

Després del petit desdijuni la parisença ha passat uns moments meditant, uns breus moments dedicats a concretar definitivament el programa d'aquell matí. Després s'ha posat un *deshabillé* fastuós, guarnit de plomes de marabout, que li llisca per damunt l'espatlla. Aleshores s'asseu davant del tocador i es recull devotament per a dedicar tota la seva

atenció, tots els cinc sentits, com si diguéssim, al maquillatge. Oh, el maquillatge! És difícil, delicat, subtil, l'art d'aplicar al rostre els colors que naturalment li manquen per a ésser bell. Ha d'ésser discret, sobretot! Una parisença sense maquillar no fa bonic, per guapa que sigui. L'ambient, el clima, la temperatura, hi obliguen. Una parisença excessivament maquillada, és a dir, mal maquillada, semblarà un pallàs. Cal, doncs, saber trobar aquell grau mitjà de la discreció i de la gràcia en la distribució del rosa a les galtes, del vermell als llavis, del negre a les celles, de la crema, dels

pólvors... I cal, especialment, saber maquillar-se segons l'hora i les circumstàncies, de forma que per anar a veure la modista, posem per cas, amb un vestit sastre i en ple dematí, el maquillatge ha d'ésser poc perceptible. En canvi, amb un vestit de *soirée*, el maquillatge, sense ésser excessiu, ha d'ésser un element visible del conjunt de bellesa de la dona...

Cal anar a fer compres...

— Oh, és terrible, Marie, terrible — exclama la parisença dirigint-se a la cambrera —. Són les onze i encara he d'anar a veure la modista i el meu sabater. Telefona'm de seguida a la meua amigueta X... i digue-li que l'espero a dos quarts de dotze al «Printemps».

Ja està vestida. Porta un vestit de carrer molt admirat, visible solament del coll i del pit sota un abric de pells imponent. Un capell negre completament *sport*, amb un llaç al costat esquerre subjectat amb una agulla de fantasia.

L'estada al saló-provador de la modista es prolonga més del suposat. Hi ha d'altres clientes. S'admiren nous models, de robes, de *foufures*, de capells, esperant que el torn arribi. Quan arriba el moment la parisença es fa càrrec de la importància de l'acte que realitza. Una «prova» és quelcom molt transcendental en la vida quotidiana de la dona parisença. Cal atendre la línia, cal atendre el conjunt, cal no deixar passar una arruga i, sobretot, cal ésser fidel a la moda...

Són tres quarts de dotze. Darrera una cua interminable de taxis que van dels Boulevards vers la Gare Saint-Lazare, arriba el taxi que transporta la nostra parisença als Magatzems del Printemps on l'esperarà la seva amigueta X...

Quines t'agraden més?

Una amiga fa sempre un excel·lent servei per a anar a adquirir unes sabates. Les dones necessiten, per a molts actes de la seva vida la companyia d'una amigueta. Si poden, les parisèques van sempre aparellades a la secció de *chaussures* dels grans magatzems. Mireu, sinó, la protagonista de la nostra història com consulta la seva amigueta sobre l'efecte d'unues sabates minúscules posades als seus peus coberts amb mitges de seda finíssima.

Al Restaurant...

Són sempre quarts d'una quan s'arriba al Restaurant. La dona xic coneix bé els recons de bona cuina parisença. Generalment li agrada anar-hi acompanyada... Perigourdine, la Reina Pedour, Auberges de moda, cada migdia lliure en prova un, i així va estenent el vast cercle de les seves coneixences ciutadanes. Poques vegades es passa l'esmorzar sense haver trobat un amic o un conegut que fa una salutació afectuosa i correctíssima. La dona parisença, el model de la qual hem anat explicant en el curs d'aquesta jornada, pertany a una classe social molt més populosa del que pot semblar de Barcelona estant, per exemple. La noia de casa bona, emancipada, l'artista rica, la dona jove mantinguda per un amic, etc., totes aquestes dones assisteixen als tes de moda, a les festes benèfiques, a les curses aristocràtiques, als restaurants fins... formen un món, en una paraula.

Repòs...

I, finalment, quan s'han fet totes les visites del dia, quan s'ha assistit al vernissatge anunciat, quan s'ha complagut una colla d'amistats assistint a dos tes i prenent localitat per a una estrena, finalment, el cotxe us deixa a casa en plena nit. És l'hora del repòs. A l'avantcambrà de les seves habitacions la nostra heroïna hi té un divan temptador on hi consum hores de somnis i de quietud. Allí l'espera, ajagut entre una muntanya de coixins, el seu gosset blanc que l'acull amb saltirons d'alegria esperant les carícies que li sol fer la mestressa... Allí l'espera un ambient confortable, un benestar de reina.

Asseguda, més ben dit, estirada en aquell divan, la nostra parisença passa estones tristes i alegres. De vegades riu, però de vegades resta seriosa. La naturalesa ens dóna dies assolellats i núvols... La vida també.

La parisença, però, gentil com una joguina, alegre com una cançó, és feta d'amor i sentiment. Sovint, sent les llàgrimes humitejar els seus ulls, però obre els llavis per a somriure!

D. B.

Retrat de la nena Adelina Santaló

Retrat de la nena Montserrat Verdaguer (fragment)

JOSEP F. RAFOLS, DIBUIXANT

Si la idea de la *capelleta* literària o artística pogués anar associada a la d'una determinada localitat, cap lloc per a situar-la com Girona. El caràcter de la ciutat i la seva peculiar actitud espiritual, semblen convidar més que no cap altra a congregar aquestes petites confraries, que ben sovint coven una intensa fecunditat creadora.

Els intel·lectuals i els artistes de Girona professen aquesta forma d'amistat, d'una manera essencial. I cal dir que entre ells no

escassegen pas els casos — Xavier Monsalvatge, Rafael Masó, J. Tharrats, per exemple — en què el literat i l'artista formen un sol home. Llur redós de la *Galeria de Bells Oficis*, establerta a la Casa Busquets, és l'arca que manté aquests efluvis, mena de llàntia silenciosa encesa gelosament per a esplai íntim de la ciutat.

Sensibles com són, però, les portes d'aquest cenacle d'art saben també obrir-se a qui, a més

d'una valor artística, hi aporta una afinitat sentimental. Així, hem vist darrerament exposar-hi, junt amb les joies i esmalts de Ramon Sunyer, una vintena de bibuixos de Josep F. Rafols.

Fer un elogi complet de la figura d'aquest jove temperament, fóra una cosa una mica complexa. En Rafols és un ver inquiet, però amb inquietuds generoses d'apostolat. Escriptor, ell és qui ens ha posat al corrent de l'evolució catolitzant del moviment ideològic francès contemporani, i que ens ha donat la versió catalana del «Llibre de Sant Josep», de Francis James. Crític d'art, les seves monografies sobre l'Arquitectura del Renaixement italià i sobre la figura de Gaudí, revelen una competència i una documentació superiors. Arquitecte, acaba d'oferir-nos el projecte de restauració de Santa Maria del Vinyet, on el «cànon italianitzant» hi és aplicat amb una propietat alhora tradicional i nova, amb una bellesa feta ensem d'erudició

Retrat de la Srta. Carme Rahola

Retrat de la Srta. Maria Tordera

Retrat de la Srta. Rosa Bonshoms

estilística i d'inspirada gràcia mediterrània.

Però Josep F. Ràfols té també una especial predilecció per al dibuix, i singularment per als retrats. Això deu ésser perquè En Ràfols pot, dins aquesta alta i exigent forma de disciplina artística, fer sentir tot l'amorositat, intel·ligentíssim i sensible, de la seva humanitat. La seva devoció pels rostres no fa, així, sinó servir la bonesa de la seva curiositat espiritual vers l'esperit que s'insinua a través d'ella.

Veus aquí perquè Rafael Benet ha pogut esmentar el nostre artista, com «un altre que es complau encara percebent la natura i concebent-la alhora, sense destruir les seves lleis»;

i fins i tot afirmar, després, d'En Ràfols: «Tot en el seu art és humà; tot és sentit i tendre. Hi ha, però, una intel·ligència que vetlla amorosament: una intel·ligència que condueix la sensibilitat i que no la violenta, torçant el bon seny que dona sempre la seva part al cor. La seva intel·ligència no és una màquina que pensa, sinó un complex de pensament i sentiment. Bons dibuixos — en el sentit total de la bondat — els del nostre caríssim Ràfols».

És així com Ràfols pot aparellar — ha d'aparellar, donat aquest seu sentit de responsabilitat amb què s'enfronta amb la criatura humana — una suprema delicadesa d'expressió a una precisió decisiva de dibuix. Encarant-vos amb les seves realitzacions, fit a fit, sentiu, en efecte, aquell mateix estremiment que encomana l'alba i crua nuesa d'una mirada. Tot l'interès essencial, tota l'escrupolosa síntesi d'aquests estudis al llapis d'En Ràfols, es revelen sense regateig en l'anàlisi de les fessomes. L'apassionament amb què les esguarda, hi és endolcit per la serenitat i la consciència de l'execució artística, que les resol fins aquell límit d'objectivisme que constitueix la línia harmònica entre la realitat i la creació.

D'aquí que, tot essent fidel a la vida de cada un dels seus objectius, el dibuixant encomani de tal manera als seus retrats la pròpia vida de l'artista; és a dir, aquell segell personal que els pervé, cabalment, de la comprensió humana, de l'excel·lent afinació, de

l'emoció superada, amb què En Ràfols ha sabut veure els seus models.

Part de dins, sembla que li hagi fet vibrar l'ànima una tremolor de tendresa, mentre exprimeix i traspuava la veritat dels seus rostres.

Part de fora, aquell batec trèmul ha deixat, després, en els traços del dibuix, una mena de reflex invisible, que n'és la millor eficàcia. Un reflex que, en ésser copsat per l'espectador amant, li fa entenedor el sentit de l'obra, tot projectant-li endins d'ell mateix aquella feliç expressió psicològica que corprengué abans l'artista. Veus aquí, per acabar, les paraules d'un altre crític, Sebastià Gasch, d'estètica ben

distant de l'anteriorment citat, i que extreiem del seu comentari al darrer Saló de Tardor, aparegut a «L'amic de les arts».

Paraules d'una lucidesa i d'una intuïció crítica admirables, elles seran la millor interpretació de les reproduccions dels dibuixos de Josep F. Ràfols que avui publiquem, i la més excel·lent justificació d'aquest petit homenatge:

«Ell és el primer dels nostres dibuixants directes. Amb un amor profund i apassionat per les coses, ell les ressegueix amorosament de la seva mirada penetrant i les trasllada sobre el paper en tota llur integritat.

Ràfols, però, ben al contrari de la gran majoria d'indotats que cultiven la seva tendència, no es deixa dominar per aquesta observació tan directa de la realitat. El violent control de la natura

no li és mai una nosa. El seu llapis no es deixa enlluernar únicament per la superfície. El seu llapis no treu mai cosa morta.

Ràfols sap descobrir el secret de les coses que es troba més enllà de la crosta superficial: l'ànima, la vida interior.

Ràfols s'introdueix frenèticament en el que fa, i ho crema tot amb el potent foc interior que el devora. I així neixen els seus dibuixos que són l'admiració de tota criatura sensible...»

No cal, evidentment, afegir res més a aquest fèrvid elogi, vingut, com si diguéssim, de l'altra banda de la barricada.

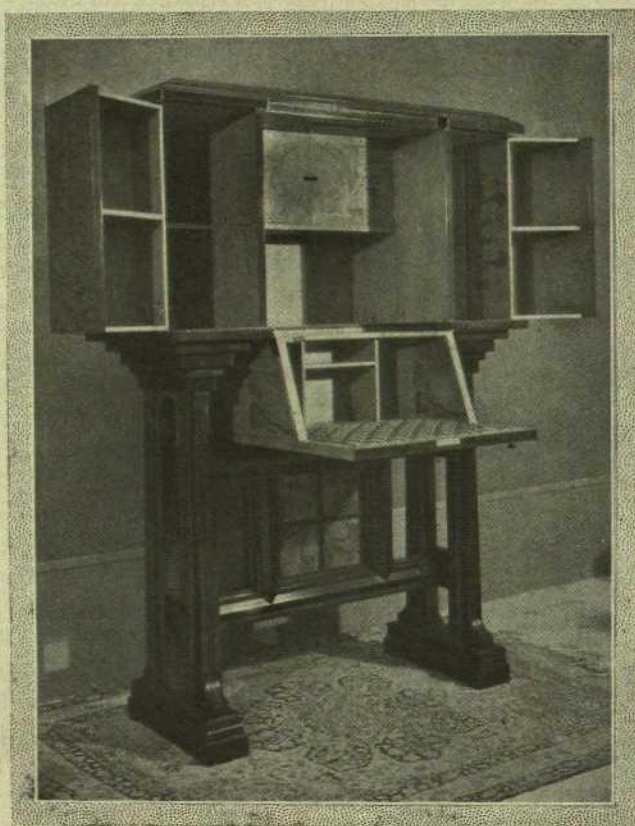
O. S

Retrat de la Srta. Catarina Verdager i de la nena Maria Busquets

Retrat dels nens Oriol i Montserrat Sunyer

JOAN BUSQUETS

MOBLISTA I DECORADOR

DINS un moble d'aspecte antic o solament tradicional, l'enginy dels moblistes construeix departaments i prestatges que responen a necessitats completament modernes. L'aparença, en aquest cas més que en cap altre, podem dir que enganya.

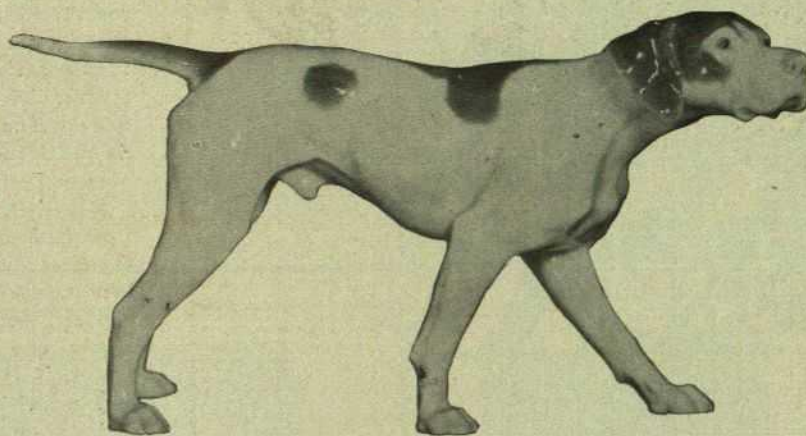
Qualsevol, tot contemplant el moblet que reproduïm creuria que es troba en presència d'un *bargueño* de gust espanyol com els que es trobaven en les nobles cases de Toledo o d'Àvila. Però no cal sinó obrir les portes d'aquest moblet per adonar-se tot seguit que es tracta d'un escriptori, hàbilment combinat per a complir la

seva delicada missió en una casa molt 1928.

En l'establiment que per a la venda té obert el moblista Busquets al Passeig de Gràcia, ha estat inaugurada amb una mostra de pintures del conegut artista Marquès-Puig, una sala d'Exposicions que ha estat molt visitada.

En aquell aplec de mobles projectats amb gust i treballats amb traça, entre aquella multitud d'objectes de porcellana, de llums, de bronzes, de catifes i tapissos, les performances de l'art pur no solament no detonen, sinó que escauen d'una manera perfecta i semblen talment la coronació natural del conjunt.

Porcellanes de Copenhaguen

Venda exclusiva:

URALITA, S. A.

Sucursal: Passeig de Gràcia, 90-Barcelona

L'OFRENA REFLEXA LA PERSONALITAT DEL DONADOR

Perfums

de

MYRURGIA

orgia-maja-maderas de
oriente-besame-amoi?.....

VISIÓ D'UNS GRANS ORGUES

(Continuació de la pàgina 40)

de les famílies sonores a les quatre cares de cada columna, sols demanaria una ampliació relativament reduïda del quadrat de les columnes; aquestes no foren afeixugades amb excés, ni partiria la visualitat del temple, donades les proporcions grandioses d'aquest. No cal afegir que semblant solució respectaria absolutament els drets de la decoració pictòrica.

Atesa l'alçària que tindrien les vuit façanes que ostentaria el conjunt de l'instrument, l'esmentat mestre orguener calculà que aquest podria ésser de proporcions considerables: uns 75 jocs, distribuïts en quatre teclats manuals i el teclat de peus, s'hi enquibirien folgadamente, responent del bon funcionament del tot, el sistema elèctric que avui, aciençadament aplicat, ofereix totes les garanties. Sota els dos cossos sonors hi haurien sengles tribunes, voltant la columna, on s'aplegarien els cantaires; en una d'elles s'hi col·locaria la cònsola de l'executant.

El projecte era grandios, més calia pensar en son aspecte plàstic. No sols ens interessava la constitució interna de l'orgue imaginat; el seu exterior era de suma importància, donada la situació prevista, tant albiradora al bell mig del temple, d'un temple sumptuosament exornat. La que podríem anomenar polifaçana de l'orgue calia que tingués valor artística, observés harmonia amb l'estil d'aquell recinte i participés de la grandiositat.

Demànarem, doncs, a tal efecte, el concurs del decorador En Pere Cosp, qui, un cop posseït de la nostra idea i previ un estudi de les grans tradicions i escoles de façanes d'orgue, realitzà el dibuix que reproduïm encapçalant aquestes ratlles.

És una visió monumental. No cal ponderar la majestat de les agrupacions de tubs, especialment de les «torres» de planta circular, a cada angle. L'escultura, així mateix, hi tindria bell joc. A ella pertocaria, per exemple, resoldre el basament de les susdites torres; també podrien aportar un interessant element de diversitat les figures semijacents, apuntades en el bocet a mig aire de la vertical dels tubs centrals de cada façana.

Una realització d'aquest gènere constituiria a la nostra terra una interessant innovació, que bé mereix ésser proposada. El conjunt exterior de l'instrument oferiria els forts relleus, els clàssics accents accentuats, que hem pogut admirar en les façanes aplanades dels nostres vells orgues. Quant a la original subdivisió en vuit cares, no creiem que trobés precedents aquí, ni fora de casa.

Volem massa lluny amb les ales de la fantasia? No: parlem animats per la fe, i si de la fe s'és dit que trasllada muntanyes, per què no hem de creure que també pot traslladar orgues i magnificar-los?

ADVERTIMENT

El professor Roxroy, astròleg, l'anunci del qual inseríem en el número darrer, fa saber als que tinguin intenció de consultar-lo que totes les consultes li han d'ésser adreçades en espanyol, francès, anglès o alemany.

Si prova el nou patró de mitges de seda, DOBLE FIBRA.

DU BARRY - TALÓ PIRAMIDAL
de 7'50 ptes.

li duraran com tres parells d'altres tipus similars

TOMÀS AYMAT

MANUFACTURA DE TAPISSERIES
D'ALT I BAIX LLIÇ
I CATIFES NUADES A MA

LA MANUFACTURA PROJECTA EN ORDENACIÓ AL
LLOC QUE S'HA DE DECORAR O ENCATIFAR O BÉ
EXECUTA SEGONS PROJECTE DEL QUE FA L'ENCÀRREC

Carrer d'En Villà **SANT CUGAT DEL VALLE** Telèfon núm. 20

Alfons Traspall
Calçats
Portaferrissa 13. - Barcelona.

LISOL
VALLÉS GERM.

El millor desinfectant pur per a la higiene, comú per a l'Agricultura i ramaderia

Demaneu-lo en les bones Farmàcies i Drogueries

COTILLES
LA ELEGANCIA

FLORA VENTAYOLS
DE CAMPDERRÓS

GRAN ASSORTIT :: ÚLTIMS MODELS

Especialitat en la mida de Cotilles, Sostens, Falxes de goma i esport, Ventreses ortopèdiques, Tirants, etc., etc.

CASA ACREDITADA EN LA CONFECCIÓ DE COTILLES-VENTRERA PER A SENYORES DELICADES

Solidesa, Perfecció i Promptitud en els encàrrecs

Llibreteria, 19 (prop la plaça de St. Jaume)
BARCELONA

Perruqueria per a Senyores
JOSEP CAMPDERRÓS

Pentinats artístics de Saló i Teatre, especialitat en la talla del cabell, xampú, ondulació Marcel i Electro-Permanent sistema "Eugene" Misse en Plus, tintures a base d'Henrié, Decoloracions, Postissos invisibles, Rallaia Paris, etc. Els serveis d'aquesta casa, van a càrrec de M. Sans, Professor de l'Institut de Pentinat de Barcelona

On parla Francès

Corts, 514 (entre Urgell i Borrell) - Barcelona

Crème Simon

Cuideu la vostra bellesa com cuideu la salut; la vostra cara és una delicada obra d'art que deveu protegir.

LA CRÈME SIMON

fabricada sota fórmules de reconeguda eficàcia, corregeix totes les imperfeccions de la pell, conservant-li sa bellesa, fent-la més suau i blanca. Dona blancor i suavitat. Dona blancor i puresa al cutis i evita la formació d'arrugues.

PÓLVORS I SABÓ

—
PARIS

Da. Teresa Zucco

Professora en Parts
Cirurgiana massatgista

MASSATGE MEDICAL I
ESTETIC (sessions a domicili)
TRACTAMENT OBESITAT

Muntaner, 190, 1.ª, 2.^a

Telèfon G. 2953

BARCELONA

**DEPILATORIO
BORRELL**

Sens molèstia treu el pèl o pelussera
i mata la rel sens irritar el cutis

A. BORRELL

ASSALT, 52 - BARCELONA
I EN TOTES LES PERFUMERIES

SENYORA:

Usi les nostres faixes de cautxulina "Madame X" i al moment observareu una notable reducció en el seu cos. Podrà posar-se de seguida vestits més estrets, i finalment vostè s'aprimarà sense molèstia personal ni perill per a la seva salut. La nostra faixa dóna al moment una nova i més esvelta silueta.

"MADAME X"

Passeig de Gràcia, n.º 127

**L'IMMILLORABLE
PAPER DE FUMAR**

GELOSIA

(Continuació de la pàgina 54)

rrior. Vaig passar molta estona mirant del costat on En Carrió i la Maria i moltes altres persones vivien, treballaven i, sobretot, menjaven.

El sol ja picava molt. Em vaig adormir i vaig somniar pollastres rostits i tota mena de coses bones — quan de cop i volta em despertaren unes veus. Durant una estona no vaig saber ben bé on era — naturalment també ho havia somniat — i encara somniava que sentia veus...

Però no! D'un salt em vaig aixecar. Quina alegria! Darrera meu, a l'esquerra, hi havien dues barques que avançaven a la meua direcció. Uns homes em donaren una samarreta i em vaig embarcar molt content, car no em trobava en condicions de tornar-me un nou Robinson.

Primer de tot els vaig demanar llet. En portaven una bona provisió! Quina delícia! Després vaig contestar llurs preguntes. La meua imaginació funcionava meravellosament bé. Em donaren una vela, vaig procurar d'estirar-me tan bé que mal i quan alguns minuts més tard m'adormia amb el cap a la falda de la filla d'un dels pescadors, els meus pensaments per En Carrió eren gairebé amistosos. Però quan vàrem desembarcar ja tornava a tenir la idea de venjar-me. Em deixaren uns pantalons i una americana i vaig anar al Mas-Escola de dret.

Quan hi vaig arribar ja havien sopat i tothom descansava. De fora estant vaig entrar a la meua habitació per la finestra i no em va veure ningú. Totes les meves coses eren sobre el llit, fins i tot el vestit que portava el dia abans i que En Carrió havia tingut l'amabilitat de portar a casa. Em vaig vestir amb molta elegància, i manicurat i perfumat vaig anar a la sala.

Prop d'una finestra hi havia la Maria i davant d'ella, girant-me l'esquena, En Carrió. Parlaven baix i no s'adonaren de la meua presència fins que vaig ésser molt a prop d'ells.

Mai de la vida no he vist un home més espantat que En Carrió quan em veié. No digué res, es posà vermell com la sang, després blanc com un cadàver, i no sé com tingué la força d'aixecar-se i sortir de l'habitació.

La Maria no es va pas desmaiar, però de tota manera la vaig poder rebre als meus braços, car la cadira es tombà.

Sí! En Carrió no el vaig pas veure mai més. Però vaig tenir la Maria per mi sol.

Ningú del mas no va tornar a veure el meu amic. L'únic que li desitjo és que estigui curat de la gelosia. Jo per la meua part us asseguro que n'estic ben curat...

El senyor de Malani donà per acabada la història. Tots els presents vàrem aplaudir-la d'allò més... El senyor de Malani tenia raó: la gelosia és una cosa que no està bé... En aquell moment, però, Maria (avui la senyora de Malani) sortí del xalet i baixà a la platja.

— Tù, Marial — li cridà el seu marit. — Ja faràs el favor de dir-me qui era aquell jove tan distingit que ahir al vespre estava tan amable amb tu. Ja vaig veure que et donava el braç perquè no caiguessis!...

A. L. B. (trad.)

LLORENS

moneders

VALENCIA, 213

El Sr. Trànquil segueix elogiant la seva senyora

*Mai he
d'esperar*

BON punt penjats el capell i el gavany,
no haig d'esperar la sopa — la sopa
m'està esperant!

Això ho aconsegueix la meva doneta,
fent ús dels cubets de «CALDO MAGGI», que

carn tant i tant més cara si amb els cu-
bets de «CALDO MAGGI» es pot obtenir un
caldo succulent i baratíssim?

Com hi ha Déu, que ho he dit sempre:
Tinc una dona que pensa!

són un tresor; en ti-
rar-hi a sobre aigua
bullent, fan un caldo
substanciós amb prou
feines igualat pel mi-
llor caldo domèstic.
Per què proveir de

Depuratiu WOKEYER

Purifica la sang viciada.
Evita i cura grans, brians,
coïssors i tota classe
d'erupcions de la pell.

Venda centres d'específics i Farmàcia de
J. FERRE PIE
C. CORTS, 560 - BARCELONA

Recordin que el **DOLORAL** és un precís remei extern les friccions del qual calmen i curen tota classe de dolor, ja sigui reumàtic, neu-ràlgies, mal de cap, inflamacions, contusions, etc.

Preparat pel farmacèutic
MAURICI ORRIOLS

De venda al seu Laboratori: Passeig de Gràcia, 59, Barcelona, i en els principals Centres d'específics

PA VITAL Per

son sabor exquisit, sa presentació luxosa, sa especial elaboració i cocció, ses excepcionals qualitats higièniques, nutritives i digestives,
és el pa de taula millor del món

Demostrat per l'entusiasta acollida que ha tingut per tota la classe mèdica i per totes les persones intel·ligents i confirmat per tota la colònia estrangera de Barcelona, especialment per l'anglesa i nord-americana, les quals unànimement el consumeixen.

ELABORACIÓ I REPARTIMENT A DOMICILI TRES VEGADES AL DIA
Central: Provença 225 (entre Balmes i Rambla Catalunya) - Telèfon G. 2642

Reumàtics!!

Curareu miraculosament amb els segells de

URO-REUMA

Capsa petita, 5 ptes.
Capsa gran, 9 »

VENDA: Casa Segalà, Centres d'Específics i Farmàcies

Sarna i Ronya

es curen en 10 minuts amb l'acreditat

SULFURETO CABALLERO

CROSTES - PEGADELLA
ERUPCIIONS DELS INFANTS
es curen amb rapidesa amb
DEPURATIU INFANTIL
i **PASTA POROSA**

VENDA:

Farmàcia Caballero
ASSALT, 86. - BARCELONA
I A TOT ARREU

Senyora? Senyoreta?

La seva cotilla, faixa o sostens que vosté necessita, elegant, còmoda i econòmica la trobarà a la

Cotilla Ideal

Rambla Catalunya, 124
(cantonada Còrsega)

Faixes goma i a mida des de 8 ptes.

Cotilles bona classe des de 5 ptes.

SEMPRE LO
MÉS NOU

Asmàtics - Bronquítics - Tuberculosos

si voleu lliurar-vos de vostres malalties, feu sempre ús del

Xarop VIAN

compost amb extrets de diverses plantes medicinals, les quals tonifiquen els bronquis i pulmons, fent desaparèixer la irritabilitat i infecció, sens causar perjudici a l'estómac

Laboratori "EL SIGLO"

Sant Pau, 33

Barcelona

CAFÈ CONCENTRAT "IDEAL"

Insustituïble per al cafè amb llet :-: Economia - Comoditat - Higiene

Adoptat per molts Col·legis, Comunitats Religioses, Hospitals, etc.

Demaneu mostres gratuïtes a
S. A. D. Vidal Ribas
Moncada, 21
BARCELONA

Marca Registrada

**BELLESA :: MASSATGES
DEPILACIÓ ELÈCTRICA**

Correcció del nas, dels pits, de l'obesitat, etc.

Rambla del Mig, 7 (davant del Liceu)
INSTITUT DE MASSATGE

**Farmàcia i Laboratori
d'Anàlisis Clínics**

J. Batlle-Miquelerena

• • •

Major, 51 - Sarrià - Barcelona
TELÈFON 6430 G.

PER A APRIMAR-SE!

Utilitzeu nostra cinta-
ra SYRENE en caut-
xú «Pur Parà», im-
pregnada de substàncies radioactives,
que fan fondre ràpi-
dament les grasses
subcutànies sense
cap règim. Procedi-
ment extern, no oca-
siona cap molèstia,
ja que acciona du-
rant les dormides.
Demani fullet, ad-
juntant segell de 0,35
cèntims a

**Institut Ortopèdic, Sabatè
i Alemany, Canuda, 7
BARCELONA**

NO SOFREIXI MES

**El pedicur VILA li
curarà els peus**

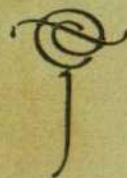
**ESCUDELLERS, 48
BARCELONA**

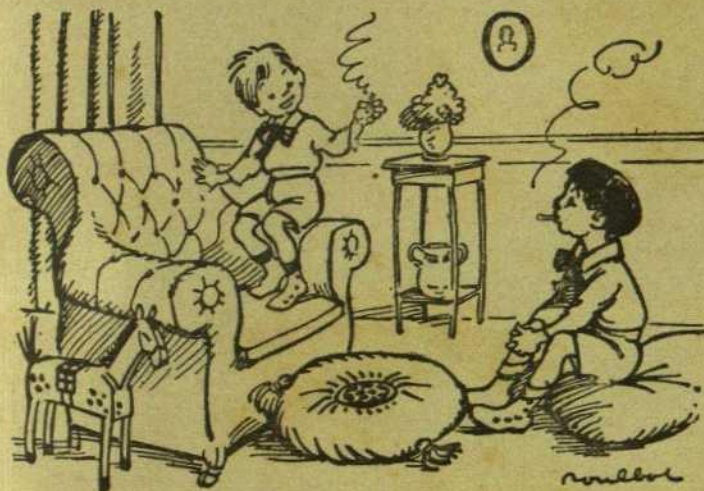
**ULTIMS
MODELS
DE FAIXES
I CINTURES
DE GOMA**

**Corsé
Americano**

C. CARBONELL

**BOQUERIA, 25
BARCELONA**

- Maman se sentira que nous avons fumé.
- Mais non, nous nous bavons la bouche avec
un Dentol.

EL DENTOL (aigua, pasta i pòlvors) és un dentífric sobirana-
ment antisèptic i dotat d'un perfum molt agradable.

Preparat d'acord amb els treballs de Pasteur, destrueix tots els
microbis de la boca; impedeix i cura la càrie de les dents, la infla-
mació de les genives i de la gorja. En pocs dies dona a les dents
una blancor de neu destruint la tosca.

Deixa a la boca una deliciosa i persistent sensació de frescor.
La seva acció antisèptica contra els microbis dura «almenys
24 hores».

Aplicat pur en una desfila, calma instantàniament els més rabio-
sos dolors de queixal.

EL DENTOL pot adquirir-se a totes les bones perfumeries i
farmàcies.

OFRENA a les subscriptores de D'ACI I D'ALLA. Només cal enviar aquest cupó
a la Casa GIMÉNEZ SALINAS & C. - 2-4 SAGUES BARCELONA, escrivint amb claredat
l'adreça per a rebre gratis i franc un Tub de Pasta DENTOL amb el qual n'hi ha
per 8 dies.

DONEU A COPIAR
els vostres documents a la

Circulars

Traduccions

Julia Portet, 18
(abans Montesió)

Telèfon - 4525 A.

Institut Mascareñas

**RAIGS X : DIATERMIA
SOL ARTIFICIAL**

Obesitat, Artritisme, Depila-
ció, Cicatrius defectuoses, Es-
terilitat, Trastorns menstruals,
Varices i úlceres varicoses.

Passeig de Gràcia, 132, pral. - Telèfon 660 G.

Millones de criaturas hermosas, orgullo de sus papás, atestiguan con sus envidiables colores, la superioridad de la leche condensada marca

“LA LECHERA”

garantizada sin desnatar y elaborada por los procedimientos más modernos. La marca afamada por 60 años de éxitos en la delicada misión de criar niños robustos.

